

MAGYARI

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelőszerkesztő: **dr Paál Árpád**

Laptulajdonos: **szent László Nyomda R.-T.**
Törv. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Német és olasz küldöttségek Bucurestiben

**Mindkét küldöttség gazdasági ügyben folytat nagy-
jelentőségű tárgyalásokat. — A tengelyhatalmak
szoros összeköttetést keresnek Romániával**

Bucurestiből jelentik: A kormány érdekes, kettősirányú gazdasági tárgyalásokat folytat. Ugyanazon időben tartózkodnak a fővárosban a német birodalmi kormány gazdasági megbízottai és olasz nehézségi, valamint hadiipar képviselői is.

A német gazdasági bizottságot **Clodius dr.**, a birodalmi gazdasági minisztérium egyik igazgatója vezeti, aki már évek óta a balkán-északi élén áll s így a Romániával való kapcsolatoknak alapos ismerője. A tárgyalásoknak az a céljuk, hogy az 1935-ben létrejött és azóta lejárt román-német gazdasági szerződést a szerzett tapasztalatok alapján és a jelenlegi helyzetnek megfelelően átdolgozva megújítsák. Németország hajlandó jelentékenyen felemelni a román áruk beviteli kontingensét és más tekintetekben is további könnyítéseket óhajt tenni a román kivitel számára. Ezek során enyhítik az eddigi súlyos fizetési és pénzforgalmi intézkedéseket is. A román-német gazdasági tárgyalások előreláthatóan két hétig fognak tartani.

Szintén most érkezett Bucurestibe egy olasz kereskedelmi küldöttség is, mely Olaszország egyik legtehetősebb pénzcsoportját, a robbanószer és hadfelszerelési konzorciumot képviseli. A küldöttség vezetője **Raffaele Riccardi** volt olasz légügyi és közlekedésügyi államtitkár, aki most ennek a nagy konzorciumnak az elnöke.

Riccardi megérkezése után nyilatkozatot adott a sajtónak és ebben hangsúlyozta, hogy látogatásának határozott célja a román-olasz áruforgalom élénkebbé tétele. Kijelentette, hogy az olasz ipar képviselőjeként jött Romá-

niába és a két ország közötti gazdasági kapcsolatot szorosabbra akarja vonni.

A két tengelyhatalommal folyó gazdasági és kereskedelmi tárgyalásokat a fővárosi lapok nagy cikkeken méltatják. A **Curentul** különösen nagy jelentőséget tulajdonít az olasz kereskedelmi küldöttség látogatásának, amelyet a lap a két ország közötti barátság javulása jelének tekint.

A miniszterelnök rendelkezési alapjai a Nemzeti Bank kezelése alatt

Bucuresti. Saját tud. A miniszterelnök kezdeményezésére tudvalevőleg új rendszert vezetett be a kormány az egyes minisztériumok úgynvezett rendelkezési alapjainak kezelésére. Az új rend értelmében az összes minisztériumok rendelkezési alapjait összeállították, s kerekcszámban 5.457 millió lejt tesznek ki, a következő elosztással:

Igazságügyi minisztérium 50.300.000; belügyminisztérium 127.761.346; földművelésügyi minisztérium 86.774.000; egészségügyi minisztérium 10.828.000; nemzetgazdasági 300 millió 300.000; hadi 150 millió; lég- és tengerészeti ügyi minisztérium 3.500.000; nemzetnevelési minisztérium 4.300.000; pénzügyminisztériumi 4.718.000.

Az új rendszer értelmében a rendelkezési alapokból, amelyeket tudvalevőleg a Banca Naționalănál helyeztek el, csak a pénzügyminiszter előzetes jóváhagyásával s szigorú számviteli eljárások betartásával lehet majd összegeket felhasználni.

VI. György angol király jövőhéten beszédet mond a parlament két háza előtt

**Előkészültek Károly király fogadtatására. — Beszámoló az angol alsó-
házban a legutóbbi nemzetközi válság költségeiről**

Londonból jelentik: György angol király feleségével együtt Sandringamból visszatért Londonba. A király pénteken titkos államtanácsot tart, hogy felelőse az új minisztereket és elbúcsúztassa lord **Hailshamot**, az államtanács eddigi elnökét. Kedden az uralkodó az országgyűlés mindkét házában nagy beszédet mond.

Károly román király tiszteletére november 15-én díszbéd lesz a Buckingham-palotában. A vendégül jövő uralkodó meglátogatja az angol hadsereget és a légi haderőt.

Londonból jelentik: Az alsóházban Sir John Simon kincstári kancellár **Wedgwood** munkáspárti képviselő kérdésére előadta, hogy a legutóbbi nemzetközi válsággal kapcsolatban foganatosított rendkívüli intézkedések körülbelül öt és félmillió fontjába kerültek az állam-

kincstárnak, nem számítva a Csehszlovákiának nyújtott 10 millió font hitelt.

**A LEGVÉDELMI VITÁBAN A KORMÁNY
UJABB BIZALMI SZAVAZATOT KAPOTT**

Londonból jelentik: Az alsóház légvédelmi vitájának befejezésül **Hore-Belisha** hadügyminiszter válaszolt a kormány nevében a felszólalásokra és azután az alsóház 355 szavazattal 130 ellenében elvetette az ellenzék indítványát. Az ülés éjjel előtt ért véget.

**A LORDOK HÁZA IS ELFOGADTA
AZ OLASZ-ANGOL EGYEZMÉNYT**

Londonból jelentik: A lordok háza 55 szavazattal 16 ellenében elfogadta az angol-olasz barátsági egyezmény életbeléptetéséről szóló határozati javaslatot.

Még gyorsabban!

(F. V.) A német légiforgalmi vállalatok legfontosabbja, a „Lufthansa“ a napokban számbevett a legutóbbi év világrepülési eredményeit. Ebből az alkalomból az egyik német birodalmi nagylapban, a katolikus alapítású és érdekeltségű „Germania“-ban érdekes fejtegetés jelent meg az emberi és gépi repülés várható fejlődéséről. Elmondja, hogy a műszaki világban állandó és egyre fokozódóbb törekvés van a repülőközlekedés még gyorsabbá tételére s ehhez képest a repülőgépek folytonos tökéletesítésére, teherbíró képességük növelésére. A világrészek közötti repülőjáratokat is olyan rendszeresekké akarják tenni, hogy azok menetrendi pontossággal mindennaposak legyenek.

A fejtegetés leszögezi azt a kétségtelen tény, hogy a mai körülmények között is a repülőgép a leggyorsabb közlekedési eszköz. De rámutat a repülőgépekre szemben a közönség igénye fokozódására is. Ez az igényesség úgy alakul, hogy míg egy gőzhajónál nem szembe-tűnő, ha az utasnak három napig kell várnia egy gőzökre, melynek egy hétre van szüksége az óceán átkelésére, — viszont mingyárt megvan a közönség türelmetlensége, ha az utasnak, vagy levélnek három napig kell várnia a repülőgépre, mely 18 óra alatt átszeli az óceánt. Az is igaz, hogy a repülőgép közlekedési módjának csak a gyorsaságban van az értelme; ezzel tudja csak felülmúlni a többi közlekedési eszközöket. Hasonlítsunk össze — mondja a cikkíró — egy óceánjáró gőzöst, mely 2500 utast visz magával, egy nagy repülőgéppel, mely minden nagysága mellett is csak legfeljebb száz utasnak tud helyet adni. Első pillanatban arra kellene gondolnunk, hogy 25 repülőgép lenne szükséges egy óceánjáró gőzös helyettesítésére. A valóságban azonban egy gőzös hetenként egyszer teheti meg azt az utat, amelyet egy repülőgép legalább ötször. Ilyenformán öt repülőgép, egyenként száz utasnyi teherbírással elegendő egy gőzhajó helyettesítésére.

A cikkíró ezután új, hatalmas repülőgépek építésének lehetőségeiről elmélkedik és megállapítja, hogy ezer tonnás repülőhajók építése az óceán feletti közlekedés céljaira: az eljövendő évek legközlekedési feladata. Nem hosszú idő kérdése, szerinte, hogy az utat Európából Amerikába egy ilyen hatalmas légi alkotmányon 20 óra alatt tegyék meg az Atlanti-óceán felett. Ezen az óriás repülőgépen 50 kényelmes kabinon kívül tágas étkezőterem lesz, mely este táncteremül szolgál, lesz könyvtára és megközelítőleg a modern luxusgőzös minden kényelmét kínálja majd az utasoknak.

Arra is utal a cikkíró, hogy a repülőgépeknek eddig nagy problémája volt a fűtő- és hajtóanyag nagy terhe, amit magával kellett vinni. Ettől nemcsak a gyorsaság függ, hanem az is, hogy mennyi utast vihet magával. Ha a repülőgépek nagy felületével a teherbírási fokozható is, mégis az ilyen nagyfelületű repülőgépek még jobban függenek a benzin-mennyiség nagyobb készletben tartásától s így vég-eredményben a — földön található kőolaj-mennyiségtől. A repülésnek ez a kőolajtól függése egyes kőolajterületek kiváltságává tenné a repülést, de egyúttal azzal is fenyeget, hogy a kőolajmezők kimerülésével, — ami előrelátható bizonyosság, — a repülés is megszűnne.

HEYMAN) MOZGO

mindennap a francia filmgyártás gyémánt filmje
ARLES BOYER egyetlen filmje: **A MÉREG**
 Kedvezményes jegyek nem érvényesek!

A technika és kémia azonban a tengerek vizében is meg tudja találni a hajtóerő anyagát s a repülőgépek nem szorulnak rá, hogy felületük növelésével köbujrakománnyal is cipeljenek magukkal. A repülő technika fejlődése ehhez a ponthoz érkezett s nem kell további hosszú átalakulási folyamat, hogy Európából Amerikába 15—18 óra alatt, Délamerikába. Kelet-ázsiaiába és Ausztráliába a második napon megérkezzünk s hogy mégynapos luxus-kirándulást tegyünk az Északi Sarkra, az Amazonas-medencébe vagy India mesevilágába. Nem valami élénk képzelő erő szüleménye ez a kilátás. — mondja a cikkíró. — hanem hosszú évek lelkiismeretes és fáradságos kutatásainak eredménye. Mindezeket még 1950 előtt elérhetők tartja.

Ezek a fejtegetések alkalmasak arra, hogy elgondolkozzunk rajtuk.

Csodálatos az emberiségnek — s különösen a mai modern kor emberének — ez az örök nyugtalansága, ez az örökös rohanása. A ma emberének már semmi sem elég gyors. Vajjon őseink, — nem is kell utánuk olyan messze-múltba visszamenni, — akik váltott lovakkal „delizsánszon” döcögtek hosszú heteken, napokon át, hogy egyik országból a másikba, vagy egy ország határain belül egyik megyéből, vagy városból a másikba jussanak olykor „sürgős” ügyeik elintézése végett. — vajjon zügelődtak-e valaha a gyorsaságnak e kezdetleges foka miatt? Még legmerészebb álmaikban el tudták-e képzelni csak a mai leglassabb vicinális vonat gyorsaságát is? Hisz még ez a vicinális vonat is abban az időben a közlekedés gyorsaságának a csúcspontjaként tűnhetett fel, valóságos „száguldó” csodának a váltott lovakhoz képest.

És eljutottunk a gyorsvonatig, villámvonatokig. S a siető, rohanó, törtető ember türelmetlenül egyre azt lihegte: még... még... gyorsabban... még gyorsabban... Motorke-
 répkárokon, gépkocsikor száguldunk 120 kilométeres sebességgel; gyorsvonatokkal kelünk

versenyre és elébük vágunk: gyorsabban... még gyorsabban! Belerohanunk az olykor biztos halálba, de ebben a tébolyult gyorsaságban felbomlott idegeink még mindig sürgetik:

Még!... Még!... Gyorsabban!
 Repülőgépeken szeljük a levegőket! Csúcs-
 teljesítménnyel hasítjuk át az oceánt, amihez mérten a leggyorsabbjartatú gőzösök sebessége is csigalassúságu ballagás. Ez is kevés! 15, 18 óra alatt akarjuk most már megtenni azt az utat, amelyet — még nem is olyan nagyon régen. — gyorsjartatú gőzöseinken majdnem ugyanannyi nap alatt tettünk meg.

Ahogy így elgondolkoztunk e mind gyorsabb iram fölött, nem tagadhatjuk le, hogy az ember anyagismerete és technikai fejlődése szempontjából már eddig is nagy eredményekhez jutottunk. És hogy a gazdasági termelések, a közlekedési lehetőségek és egyéb gyakorlati könnyebbülések szempontjából örvendétes és dicséretes dolog az emberi észnek és törhetetlen akaratnak ez a mindent legyőző alkotás-vágya, ez a minden képzeletet felülmúló magasbalendülése. A fejlődés természetes folytatását is láthatjuk abban, hogy az ember a földön és vizen való utak után a levegőben való utat is mindjobban megtalálja.

De — — —
 Megtalálja-e jobban az egymás lelkehez való utat is? Szomorú tapasztalatok készítetnek arra a megállapításra, hogy bármilyen jószándéku emberalkotás nyomán, a modern technika legnagyobb vívmányai nyomán is csak megsokasodnak az emberi lét kuszáltságtal s újabb és újabb nyugtalanságok, bizalmatlanságok, irigységek és gonoszságok versengéseit idézik elő. Technikailag minél műveltebb és tökéletesebb az emberiség, annál több ismeretlenséget gyűjt föl maga az ember körül. Annál több szövevényességbe, homályba, vakságba búrkolja őket egymás előtt. Vajjon az első röpülők is gondoltak-e arra, hogy az a magasba lendülő, csodálatos gépmadár valaha alkotója, az ember ellen fordul? Vajjon azok az óriási repülőhajók is, mik még 1950 előtt meg-

érkeznek, — nem a halált, a pusztulást szállítják-e majd szédítő iramban oceanok felett, egyik kontinensről a másikra, hogy megsemmisítsenek mindent, amit a kultúra és technika teremtkedvében alkotott?

Minden tiszteletünk és hála azok iránt, akik a technika tökéletesítésén fáradoznak. Akik közlekedési eszközeink gyorsításával és repülőgépek rendszeres forgalombaállításával közelebb igyekeznek hozni egymáshoz távoli földrészek fiait.

Am előbb valahogyan, valami módon, az anyag találkozás előtt, a lelkek találkozását kellene megvalósítani. A lelkeket kellene egymáshoz közelebb hozni egy közös, nagy eszme: az egymás megismerése és megbecsülése felé. Hiszen a technikai fejlődésnek is az a titka, hogy az anyag mind több becsességét és használhatóságát ismerik föl. A tengerek vizében is ime fölismerik azt a hajtóerőt, mely a levegőbe tud emelkedni. Valahogy a népek tengerének, az ő igazi történelmük mélységének a fölismerésével is meg kellene találunk azt a titkot, mely az egymás lelkehez mind közelebb vezet.

A keresztény régészet IV. nemzetközi nagygyűlése

Róma, november hó. E hó 22-én, szombaton este zárult be Rómában a Laterán nagy aulájában a keresztény régészet IV. nemzetközi nagygyűlése. A nagygyűlésen különböző nemzetek 288 delegátusa jelent meg. 56 tudományos intézet küldötte el csatlakozó nyilatkozatát, közöttük az olasz nemzetnevelésügyi minisztérium, a francia nevelésügyi minisztérium, az Olasz Királyi Akadémia és mások. Franciaország hivatalos képviselője, Millet professzor, a francia kormány nevében azt az előterjesztést tette, hogy az V. nagygyűlést Lyonban, a római keresztény történelem dicsőséges városában tartsák meg. Millet tanár egyben előterjesztette a nagygyűlés főtárgyát is: A keresztény képfestészet. A nagygyűlés határozata folytán a következő nagygyűlést Lyonban fogják megtartani 1943-ban.

A nagygyűlés tagjai pápai kihallgatáson jelentek meg csütörtökön Castel Gandolfoban, ahol a Szentatya buzdító beszédét intézett hozzájuk.

Háziasság a házasságban

Ismertem egy embert, aki mikor meghalt a felesége, olyan megdöbbenően, olyan megrázó erővel siratta, hogy jóformán az egész ország ezt a szörnyű gyászt figyelte. Körülbelül fél év telt el így, jajveszékés és sírlátogatás közepette, aztán illető úr váratlanul és meglepetés-szerűleg — megházasodott.

A barátai hanyattvágódtak, a közvélemény háborgott, ő pedig bánatos mosollyal kijelentette, hogy ezentúl az új feleségével együtt, kettesben fog gyászolni tovább és senkinek sem szabad haragudnia a második házasságáért, mert ő elveszett ember volt, egyedül. Soha nem talált meg semmit, nem bírta rendben tartani a házatáját, mindenki becsapta, mosónék, takarítónék otthagyták, zsebkendői elvesztek, galérijai elrongyolódtak, — szóval a végén már nem tudott mást csinálni, mint megházasodni.

Az első feleség minden reggel odakészítette az ura ágya mellé a tiszta inget, belerakta a galériába, kézelőbe a gombokat, úgyhogy a férj el volt bővölve ettől a csodálatos háziasságtól s nem volt más dolga, minthogy helebűjön az ingbe. A gyász után viszont azt sem tudta, melyik szekrényben állnak az ingei, s hogy nyílik és záródik a kézelőgombján a karabíner. És az egykori gyengéd haboskávék helyett piszkos kávéházban várta a reggeli lötyöt, rossz koc-

mai kosztól gyomorbeteg lett, estével nem tudott mit csinálni. Most már nemesak a gyász kergette, hanem a kétségbeesés is, otthona sivár és züllött volt, por lepett be mindent s az egykor elegáns férfi kopott lett és rendetlen külsejű. Az ismerősök ezt is a gyász számlájára írták, pedig mindez csak az elkényeztetett férfi tehetetlenségét hirdette.

A második feleség aztán rendbeszedte a szerencsétlen férfit és pótolta az elköltözöttet, aki a türelmével, házasságával, figyelmességével olyan helyzetet teremtett, hogy az úr, mikor egyedül maradt, tehetetlenebb volt, mint a csecsemő. A lobogó szerelemnek, a rajongó imádatnak milyen furcsa változata ez, hogy vannak, akik mosás, vasalás és inggomb miatt képesek egy nőt oltárhoz vezetni. Bizony ez nagyon megalázó fényt vet a házias nőre, ami megint nem jelenti azt, hogy azért a nő ne legyen házias, csak azt, hogy ne túlozza a házias-ságot, mert akkor a férfi eltökéletlenebb mellette.

A férj csak rendelje maga a ruháit, veszekdjék egyedül a szabójával, kellő időben frissítse fel önszántából a fehérneműkészletét, ezekben a kötelességeiben ne akadályozza meg a hitvesi gyöngédség. Az asszonynak ügyis elég gondot ad — már aki gondot csinál magának belőle — a háztartás, nem szabad minden kormányhatalmat magához ragadnia, mert akkor a férj egyszerre csak egy szakállas baba lesz, elkenyéztetett anyámasszony katonája, aki egy lépést sem tud tenni egyedül. Ismeri és tudni kell a háziasság határait, ez ugyancsak egyike a házias hitves legfontosabb kötelességeinek.

— Hogy lehet a modern nőnek háziasság-

rói beszélni? — hallom az ellenvetést.

Legyünk igazságosak, a legtöbb nő házias ma is, azonban — ez már a modernséghez tartozik — titokban házias. Ugyanakkor azonban sok közülük sokkal háziasabb, mint a régi, kérkedő háziasak, akik az uborkasavanyítás receptjét harsogva közölték a nyilvánossággal, hogy mindenki megtudja: ők mit tudnak.

Ma a szemérmes szegénység korát éljük, sokszor cseléd sincs az ifjú párnál és az ifjú pár nappal kettesben takarít, az asszony egyedül főz és a férj robotol a hivatalban. De ha egy-egy estén szépen kiöltözve elmennek hazulról: a felületes szemlélő mégis démomnak deklarálja a menyecskét és általánosít, pedig bizonyos, hogy ez a karcsú, rövidhajú kis teremtes például maga puccolta ki a cipőjét, sőt ő szabta, varrta az ura smoking-nyakkendőjét is egy régi feketeselyem ruhadarabból. Mindezzel azonban nem dicsekszik el, mert kinek mi köze hozzá, hadd higgye a világ, hogy nekik nagyon jól megy, nem kell törődniük semmivel, asztal terül magától az otthonukban és a pénz ugyanott garmadában áll. Nagyon kevesen tudják, hogy a legdivatosabb és a legirigyeltőbb asszonyok, akiket csodálni illik a korzón és névsorba venni őket a concours-on, hogy alkusznak a piacon, hogy surrannak be olcsó szabónőkhöz sőtét udvari lakásokba és hogy tornáznak azért, hogy a háztartási kasszájuk egyensúlyát rendben tartsák. A titkos háziasság hőse a mai feleségek legtöbbje, a férj azonban ismeri a titkot s így nyugodt és boldog.

Szóval kevesebb háziasság többet jelent a házasságban. (—)

Időjárás

A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Délnyugati szél, ködösebb idő, egy-két nap mulva eső, a hőfok alig változik.

Állampolgársági bizonyítvány felmutatását kéri a nyugdíjasoktól

Nagyvárad. Saját tud. A pénzügyminiszter és a budapesti Központi Nyugdíjpénztár Igazgatósága a következő szövegű rendeletet intézte a nagyváradai pénzügyigazgatóságához:

Elrendeljük, hogy az összes katonai, polgári és negyedéves nyugdíjasoknak állampolgársági helyzetét záros határidőn belül vizsgálják felül.

A pénzügyminiszter és a Központi Nyugdíjpénztár igazgatóságának ezzel a rendeletével kapcsolatosan Cadara pénzügyigazgató a következő felhívást bocsátotta ki a nagyváradai nyugdíjasokhoz:

— Felhívjuk az összes katonai, polgári és negyedéves nyugdíjasokat, hogy állampolgársági bizonyítványukkal együtt november 15-től 20-ig bezárólag jelentkezzenek a pénzügyigazgatóság nyugdíj osztályán I. em. 12. sz. alatt. Az állampolgársági iratokat azok felülvizsgálása után minden nyugdíjas azonnal visszakapja, a nyugdíjkönyvét azonban visszatartják a novemberi nyugdíjki fizetéséig.

Akik nem tudják állampolgárságukat igazolni, azok a jövő hónapban már nem is kapnak nyugdíjat.

A magyarországi minisztertanács ülést tartott a bécsi döntőbirósági határozat végrehajtására

Négy bizottságot alakítottak a határmódosításból folyó kérdések elintézésére. — Az állampolgársági és optálási ügyekre, továbbá az új kisebbségvédelmi rendszer megalkotására is alakult egy-egy bizottság

Budapestről jelentik: A kormány csütörtök este minisztertanácsot tartott, amelyen Imrédy miniszterelnök üdvözölte Kánya külügyminisztert a bécsi tárgyalások sikeres befejezése alkalmából. Ezután Kánya külügyminiszter számolt be a legutóbbi napok diplomáciai eseményeiről és ismertette azokat az intézkedéseket, amelyek a bécsi jegyzőkönyvek alapján szükségessé váltak. A minisztertanács négy bizottsá-

got alakított, mégpedig: egy határmegállapító, egy optálási és állampolgársági ügyekkel foglalkozó, egy kisebbségvédelmi és egy szakértő bizottságot, mely az új határok folytán előálló gazdasági és közlekedési nehézségeket fogja kiküszöbölni. Félórás megszakítás után a minisztertanács időszzerű kormányzati kérdéseket tárgyal. A minisztertanács éjjel háromnegyed 1 órakor ért véget.

A magyarországi kormánypart gyűlésén Imrédy miniszterelnök méltatta a cseh-magyar határvita elintézése körüli érdemeket Budapest főváros egyik terét Hitler Adolfról fogják elnevezni

Budapestről jelentik: A nemzeti egység pártja csütörtöki pártnapján Tasnády-Nagy András elnöki megnyitóján után Imrédy miniszterelnök mondott beszédet.

— Új érzem, — mondotta többek között, — hogy a babért először a felvidéki magyaroknak és azok vezetőinek kell átnyújtani. Meg kell említenem Szüllő Gézát, Jaross Andort, Eszterházy Jánost, Szentiványit, Korláth Endrét, Szilassy Bélát. Ők valóban vezették a felvidéki magyarságot és sikerült egy táborba tömöríteni úgy, hogy a legutóbbi választások alkalmával a magyarság egységes egészévé lépett fel és megvált az a képvisellete, mely joggal és méltán felvehette a magyar nemzeti tanács nevet. De az ország elismeréséért átnyújtott köszönetet át kell adnom a kormány többi tagjának is, akik tudásuk és magyarságuk ja-

vát adták, hogy ez a nagy összeműködést igénylő előkészítő munka minél tökéletesebb legyen. Köszönetet kell mondanunk a baráti nemzeteknek is, akik küzdelmünkben mellettünk álltak; Olaszországnak, Németországnak és Lengyelországnak. Külön meg kell emlékezni a tengelyhatalmak nagy vezéréiről, Hitler kancellárjáról, akinek nagy műve, elképzelése, energiája, dinamikus lendülete az európai politika elposványosodott vizeit új, életérős áramlásra ösztönözte. Ebben az áramlásban tért vissza a felvidék Magyarországhoz. A hála szavait kell intéznie az olasz nemzet nagy vezéréhez, Mussolinihez, aki a magyar követeléseket magáévá tette és programjába iktatta. Mussoliniről már tér van elnevezve nálunk. E térrel szomszédos körönddel kapcsolatban javaslatot teszek a közmunkatanácsnak, hogy azt a másik

— a Bayer keresztet!

amely külsőleg is megjelöli a bevált Aspirin-tablettákat. A minőség ismeretőjele, a komoly gyógyszer kezessége.

ASPIRIN

VALÓDI CSAK A »Bayer« KERESZTTTEL

tengelyhatalom vezéréiről, Hitler Adolfról nevezék el.

Imrédy ezután megemlékezett mint külpolitikusról, néhai Gömbös Gyuláról, és méltatta az országra virradt örömnapot. Egyben bejelentette, hogy a jövőhéten összehívják a képviselőházat és a felsőházat. Ezalkalommal a kormány törvényjavaslatot nyújt be, mely megemlékezik az egyesülés tényéről és megadja a felhatalmazást a kormánynak, hogy a területek átvételével, közigazgatásával és az anyaországhoz való visszacsatolással járó szükséges intézkedéseket megtegye. Ez a javaslat gondoskodik arról is, hogy a visszakerülő területek képviselőket nyerjenek a magyar országgyűlésben.

Imrédy szavait az egybegyűltek lelkesen megélték.

Serédy Jusztinián hercegprímás arról szólott, hogy Magyarország legyen egyensúlyozó és keresztény hífenntartó hivatást kell betöltenie

Esztergomból jelentik: A város közönsége, a polgári és katonai hatóságok képviselőinek vezetésével csütörtök este hatalmas menetben vonult a Hősök emlékművétől a bazilikába, ahol Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás beszédet mondott. Beszédében hangoztatta, hogy Magyarországot az isteni gondviselés hármasként hivatás betöltésére rendelte. Ezek: egyensúlyozó legyen a nagyhatalmak között, Közép-európában terjessze a kultúrát, s tartsa fenn a keresztény hitet. Utalt arra, hogy Szent István jubileumi évében kapja vissza Magyarország a magyarlakta Felvidéket és Szent Imre napján lépnek át a magyar csapatok a visszakapott területekre.

A legnagyobb magyar kitüntetés Imrédy miniszterelnöknek, Kánya és Teleki minisztereknek

Budapestről jelentik: Horthy kormányzó Imrédy miniszterelnöknek, Kánya külügyminiszternek és Teleki gr. kultúzszernek az ország ügyének sikeres védelmében szerzett elévülhetetlen érdemükért a magyar érdemrend nagykeresztjét adományozta.

(Tudósításunk folytatása az 5-ik oldalon).

POLYÁK ISTVÁN:

RÓMAI LEVÉL

A VIA DEL IMPERO ÉS A GENOVAI SZOBOR

Róma, november hó.

Aki a Palatinus-domb császári palotáinak romjai mellett elhalad, feltétlenül fel fog figyelni arra a négy hatalmas márványtáblára, amely az évezredek falak tanulságát akarja minden olasz szívébe vésní. A márványtábla fehér alapján fekete gránitból térkép jelzi a római birodalom fejlődését a kicsi Rómától egészen Traján hatalmas birodalmáig, amikor a Földközi tenger római tenger volt és a medence népeit a római birodalom hatalmas szervezete tartotta össze. A negyedik tábla a mai olasz császárság kiterjedését mutatja az északafrikai gyarmatokkal együtt. A tendencia világosan érthető: a Földközi tengernek újra római tengernek kell lennie. Ha az ötlet kitalálója és tervezője egy kicsit ügyesebb lett volna, akkor egy ötödik, tiszta fehér táblát is állított volna a többi mellé azzal a felírással: ifjúság, ezt a táblát neked kell teleírni! Az ötödik táblát — ha nem is Rómában és a többi 4 mellett — mégis csak megtaláltam. Genova modern, lázasan épülő részében, hatalmas tengerpartra vezető út torkolatában egy szobor sudár, fehér alakja néz a tengerre. Izmos, megfeszített izmú fiatalember, kezében evező; dacos tekintettel fordul a tenger felé. A szobor szinte felesleges a felírás, annyira szembevető a szobor jelentése.

A szobor a partmenti ifjúság szimbóluma. A „La Gioventù Fascista del Littore”, a partmenti ifjúság fasiszta szervezése ugyan még csak egy éves. Most ülte, október 28-án, a Marcia su Roma 16-ik évfordulóján, egyéves fennállásának ünnepét. De ezt az ifjúságot már évek óta ilyen szellemben nevelik. Terjeszkedni, hódítani — nem erőszakosan, hanem a szaporasággal, a munkával az életrevalósággal.

„La Gioventù del littore fa di tutti mari il mare nostro” — ez a szobor felírása, ez az olasz ifjúság jelszava. Nemcsak a partmentén, hanem mindenütt, hiszen az egész olasz félsziget partvidéknek számít. Hogy mi és mennyi ennek a célkitűzésnek a reális alapja, azt majd a jövő mutatja meg. Mindenesetre határozott cél és van lendület a kivitelben.

Hódítani, terjeszkedni

Csak szopora, életerős népséggel lehet. Azután áldozattal. Genova egyik középületén márványbaréssal Mussolini-jelszó hirdeti ezt az igazságot: Il sacrificio e un privilegio. Gyalogjáró lélek nehezen érti meg az ilyesmit. Azt hiszem, sok olasz elmegy a felírás előtt és nem érti meg annak a jelentését. De benne él a mai alkotás gyors ütemének a tüzeiben és öntudatlanul is ilyen szellemben hozza meg az áldozatát. Az áldozathozatal, kiváltság, jutalom — a kényelem a pusztuló népek ideálja.

Terjeszkedni csak szopora népséggel lehet. Ahol a családot, a gyermeket nem becsülik, ott esetleg megállapíthatják azt, hogy „pusztulunk, veszünk”, talán törvényeket is hoznak, de jövőt nem tudnak biztosítani. Nyüzög a gyerek az olasz városok utcáin. Nem mondom, kifosztott, rúzsos dámák is vannak mindenütt, de több, sokkal több az édesanya. A templomok pedig telve vannak — nem öregekkel, hanem fiatalokkal, férfiakkal, édesanyákkal. A gyónatószerű nem eldugott bútorzat, hanem legalább is van annyira használt bútor, mint mondjuk a szentelvtartó. Katonát, tisztet és

közlegényt, nagyon sokat találunk az olasz templomokban.

Terjeszkedni, szaporodni és pedig nem felülőlenül, hanem a „főbedolgozás” céltudatosságával. Ez olvasható le mindenütt az új olasz élet arcúlatáról. És ezt tudják.

Az olasz lapok például jóleső önértéssel állapítják meg, hogy Franciaországban végzetesen csökken a születések száma. A Messagero párizsi levelezője az egyik francia miniszter beszédéből azt a részt emeli ki, amely az elnéptelenedés katasztrófájával foglalkozik: „Elsősorban nem repülőgépre van szükségünk, hanem repülőkre.” Szinte ki lehet érezni ezekből a megnyilatkozásokból azt, hogy nekik nincsenek ilyen gondjaik. És ők ezt tudják.

A vallásosság természetes

Tudjuk azt, hogy mennyi fogcsikorgatásba került például nálunk a zsidó, hitellenes és közömbös újságoknak, amíg megtanulták Jézus Krisztus nevét tisztességesen leírni, amíg az Egyház, a Szentatyá, az ünnepek, a szentek nevét megszokták. Azonban még ma is löcögösen, mesterkélten megy és nagyon is nyikorog az a kerék, amelyet — úgy gondolják — egy időre mégis csak a tisztesség vágányára kellett állítani. Nyilvánvaló, hogy nem ez az anya-

Zsidókérdés az utca hangulatában

A fasiszta kormányzat nem demokratikus. Határozatait nem a nép és az utca hangulatára hozza meg. Ezért voltak — minden tudományos megokolás dacára is — a fasiszta nagytanács fajvédelmi határozatai meglepetésszerűek. Olaszországban nem okozott semmiféle zökkenőt az új irány. A zsidóság igyekezett nemzetközi problémává növelni, de csak külföldön. Itt nem készítették elő a német reá és nem csináltak előre utcahangulatot hozzá. És most, utólag sem tessék.

Sem Milánó, sem Génova, sem Róma utcáin nem láttam a szokásos antiszemita feliratokat, rajzokat, pedig ezekben a városokban van a zsidók zöme. Csak Rómában, egy eldugott sikátorban, láttam egy árkombólom felírást: „gli ebrei.” Az újságíróknál ugyan ott fityeg kiakasztva a „Bertoldo” és állendően íriss zsidó karikatúrákat talál fel a közönségnek, de eddig még senkinek sem láttam a kezében ilyen újságot. Azt a pajszes, szakállas, görbeorrú zsidót, amelyik a Bertoldo lapjain dühösen cibálja a fascio nyálábját és Edennel ölelkezik, Olaszországban nem ismerik.

Elmentem szombaton a zsinagóga elé zsidót nézni. Lehetetlen ugyanis másutt megkülönböztetni őket a olaszoktól. Teljes biztonsággal járnak ki s be a zsinagógába. Az egyik kitört Popolo d'Italiával lépett ki az ajtón. Bennt is ezt olvasta. Másutt nem ismerhettem volna fel zsidó mivoltát.

A zsidó egyébként is nehéz talajra bukkant Olaszországban. Azt mondják a hozzáértők, hogy a zsidó kereskedőnek sokat kell tanulni, amíg megközelíti az olasz élelmességét. Aki ezt nem hiszi, az menjen el a Campo dei Fiori-ra. Ott majd kap izelítőt az olasz élelmességéből. Ha egyébként semmit sem akar vásárolni, bizonyára a nyakába sóznak egy tucent becsattot, vagy legalább is egy nadrágtartót. Az olasz kereskedő élelmessége magyarázza meg azt a tényt, hogy a zsidók itt inkább „tudományos” pályán működnek. A genovai, triezeni dokkikon

nyelvük és olyan portékát is szeretnének árulni, amelyből egy szemernyi sincs a batyujukban.

Az olasz lapok — az elsőtől az utolsóig — a világ legtermészetesebb hangján írnak a hitélet megnyilvánulásairól, mintha másképpen nem is lehetne. Azt hiszem, a zsidó Náthán római polgármestersége idején éppen olyan mesterkélte volt az olasz lapok egyházellenes hangja, mint például most nálunk a zsidók, baloldaliak és közömbösök vallástisztelő magatartása.

A Messagero október 30-i száma az első oldalon számol be a libiai olasz telepések genovai elindulásáról és a legelső, a legfontosabb, amit kiemel az egész tudósításból, az annak az újszülöttnak a megkeresztelése, aki a hajón született. „Ego te baptizo . . . il padre francescano don Fagros di Vittorio Veneto asperse il neonato di acqua lustrale . . . így kezdi a Messagero a tudósítást. Azután ujjongó hangon jelenti, hogy az újszülött Ida Menagatti 34 éves asszony tizedik gyermeke. Keresztatyja Italo Balbó marsall. Az újszülött a keresztelésben az Italo név mellett még a György nevet is megkapta, mert — fűzi hozzá a tudósítás — Szent György Génova védőszentje.

Az újszülöttet pénzajándékokkal halmozták el. A kivándorlók tizenöt ezres tömege úgy tekintett az apróságra, mint Isten áldására, a Gondviselés biztatására, amely vállalkozásuk kezdetén kedvezően mosolygott le rájuk. A Messagero írja ezt olyan természetes hangon, hogy másképpen el se tudnák képzelni.

Folytathatnám ezt oldalon keresztül. A következtetés pedig önként adódik. A vallásosság, a hit mélységese egybeforrott a népközösség életével és minden életmegnyilvánulás egyben a hit megnyilatkozása is. Ennek a megnyilatkozásnak semmi akadályja sincs. Képtelenség is lenne jövőt akarni és ugyanakkor a jövő legbiztosabb megalapozását elmulasztani.

„... Sei per mezza lira...”

Ott voltam október 28-án a Palazzo Venezia előtt. A tömeg a Duce megjelenését várta.

A fasiszma honfoglalásának a XVI. évfordulójára hatalmas tömeg gyűlt össze. Nekünk egy kicsit merésznek tűnhetik fel az, hogy a fasiszma — mint annak idején a francia forradalom is — a nemzeti forradalom kezdetétől számítja az időt. Ők most a XVI-ik évben vannak. A téren sorakoznak a fasiszták különféle férfi és női szervezetei. Az emberek, még a magánosok is, egyenruhát, feketeinget viselnek. A fiúkon csinos, kékeszürke egyenruha. Ezt azt egyenruhát cipővel együtt 600 leiert meg lehet venni. Nem csoda, hogy annyian viselik. Egy kicsit bántó, hogy a fasiszták között bántóan kimázoltak is vannak. Egyébként jól festenek fekete egyenruhájukban.

A Duce megjelenik. Egetverő éljenzés. Magasbalendült karok. Csillogó szemek. És mégis, én nem ebben láttam meg a jövő sikereit magvát. A Duce beszél. A tömeg áhitatosan figyelt. Közben 7—8 éves fiúcskák, mint a gyík, úgy furakodtak a tömeg közé és hangos rikoltozással kínálták eladásra portékájukat: Sei per mezza lira . . . hatot egy fél líráért. Senki se csitította őket. Pedig a Duce beszélt. Igen, ez a jövő sikereit biztosítja — sei per mezza lira — ez az élelmes, fúrge gyermekesereg. És amíg a Duce beszélt, egyre hangzott az éles gyermekhang: sei per mezza lira . . .

Lengyelország tovább sürgeti a ruszin kérdés megoldását

A lengyel sajtó megállapításai a bécsi döntésről. — A Giornale d' Italia elmondja, hogy Pozsonyt miért hagyták meg Szlovákiának

— Tudósításunk folytatása az első oldalról —

Varsóból jelentik: A lengyel sajtó megelégedéssel fogadta a bécsi döntést, de a lapok hangjából kiérzik, hogy Lengyelország nem tekintí véglegesnek a megoldást. Kiemelik, hogy Bécsben a ruszin föld kérdését nem rendezték és így az továbbra is nyitva maradt. A lengyel sajtó szerint a ruszin föld jelenlegi elrendezése nem tartható fenn sokáig. A *Kurjer Poranny*, — mely közel áll a lengyel kormányhoz, — azt írja, hogy a határozat majdnem teljes egészében rendezte azokat a területi követeléseket, amelyeket Magyarország néprajzi alapon támasztott. Tévedés volna azonban azt hinni, hogy ezzel egyúttal a ruszin föld problémája is megoldást nyert volna. A határozat nem zárja ki azt a lehetőséget, hogy a ruszin föld egyéb területének lakossága szabadon nyilváníthassa akaratát a jövőbeli végleges rendezés tekintetében.

A félhivatalos *Gazeta Polska* szerint is ez a kérdés továbbra is függőben maradt. Az *Express Poranny* hangoztatja, hogy Magyarország néprajzi követeléseit teljesítették ugyan, de a döntőbírák nem mélyítették ki a problémát a maga teljességében.

Rómából jelentik: A *Giornale d'Italia*-ban *Gayda* főszerkesztő Bécsből küldött tudósítása megállapítja, hogy Pozsonyt azért hagyták meg Szlovákiának, mert ez kereskedelmi szempontból rendkívül fontos és a háboru előtt sem volt magyar többségű. Kiemeli Kassa visszacsatolásának nagy jelentőségét, majd a ruszin helyzetet ismerteti és megállapítja, hogy e terület két fontos városa, Munkács és Ungvár visszakerült Magyarországhoz s csak egy kis város, Nagyszőlős marad Ruszinszkóban. A magyar-lengyel határ kérdése ezzel nem nyert megoldást, de a két határ a ruszin területek felével közelebb kerül egymáshoz. Ungvár és Munkács visszacsatolásával kereskedelmének nagy része Magyarországra fog irányulni és az egész terület gazdasági élete a Magyarországhoz csatolt részéhez kapcsolódik. Ezzel a tényrel már számoltak is.

Pozsony határában pénzügyi tilalmat léptettek életbe

Pozsonyból jelentik: Kellemetlen meglepetésben volt részük mindazoknak, akik csütörtökön a Magyarországhoz visszakerülő területekről bevásárlás, vagy terményeik eladása céljából Pozsonyba mentek. Visszafelé ugyanis Pozsony határában a pénzügyőrök, a Hlinkagárda tagjai, mindenkit megmotoztak és pénzüket nyugta ellenében elvették. Megesett, hogy egyesek nagyobb összegű pénzzel mentek Pozsonyba, de semmit sem vásároltak, s visszafelé minden pénzüket elvették.

Hlinkáról nevezik el Pozsony főterét

Pozsonyból jelentik: Az eddigi Köztársaság-teret *Hlinka* Andrásról nevezik el. Hasonlóképpen felülvizsgálás alá veszik Pozsony többi utcájának és terének elnevezését is. Az új utca neveket összhangba hozzák a megváltozott politikai, állami és ideológiai viszonyokkal.

A csehek megkezdték Kassa kiűritését

Miskolci jelentés szerint a csehek elköltözése Kassáról gyors ütemben folyik s az egész ujonnan megvont határszakaszon folytatják a kiűritést. A régi erődíjvonalon már csak kisebb védelmi csapatok vannak. A katonaságot pénzügyőrök, polgárőrök és ügynevezett állam-

biztonsági csapatok váltották fel. Megkezdték a magyar nemzetiségű legénység leszerelését is. Elbocsátásukra azonban csak a magyarlakta területek átadása után kerül sor, mint ahogyan az a szudéta-területek átadásánál is történt. A betonerdőségekről a csehek leszerelik a fém- és faalkatrészeket. A tartalék lőszert elszállítják.

Ruszinszkóban a Voloszin-kormány erős harcot folytat Bródy volt miniszterelnök és hívei ellen

Bucurestiből jelentik: A *Curentul közli* a Német Távirati Iroda tudósítása alapján, hogy *Bacsinszky* ruszin belügyminiszter betiltotta a *Ruski Pravda* és a *Nas Put* című napilapokat, továbbá a *Ruski Vestnik* című hetilapot. Ezek a lapok Bródy volt ruszin miniszterelnök politikai irányát képviselték.

Egyúttal a miniszter elrendelte az összes szabadkőműves-páholyok feloszlását, beleértve a csehek és a magyarok páholyait is. Vagyonukat és épületeiket lefoglalták Ruszinszkó állam javára.

Az ifjúságot jövőben a *Legio* nevű egyetlen állami szervezetbe tömörítik, miért is feloszlatták az *Orel* nevű sport-szövetséget, továbbá az úgynevezett „Fekete ingesek” nemzeti gárdáját. Ezek az ifjúsági szervezetek is mind Bródy volt miniszterelnök politikai irányával rokonszenveztek.

A pártok feloszlátása következtében e pártok küldöttjeiből álló „Ruszin Nemzeti Tanács”-ot a Voloszin-kormány nem tekinti többé a nép képviselőtételének. Ennélfogva *Bacsinszky* belügyminiszter, ki eddig tagja volt a nemzeti tanácsnak, most elhatározta az innen való kilépését. A *Nova Svoboda* című hivatalos lap, a Voloszin-kormány közlönye megállapítja, hogy

Balla Borisz:

A MEGSEBZETT

A kiváló fiatal katolikus író, akinek a *Niczkynövendék* című regénye annakidején az irodalom nagy eseménye volt, ebben a rég várt nagyvonalú művében a kor jobb lelkeit foglalkoztató lelki nyugtalanságnak ad meglepően eredeti hangot. Hőse *Stail báró*, aki a lélek örök nosztalgiaitól úgyze keresi a megnyugvást és a boldogságot, míg a kegyelem világságában meg nem látja az igazság egyetlen útját, míg meg nem találja a szerelem sivar kalandjai után a szentség nagy és felemelő érzését.

Révai kiadás. Ára füzve 132 lel.

az említett nemzeti tanácsban a Bródy-párt titkárai voltak túlsúlyban s így az egész szervezet nem tekinthető a népakarat kifejezőjének.

Varsóból jelentik: Ungvári jelentés szerint a Voloszin-kormány elrendelte *Bródy* volt miniszterelnök vagyonának elkobzását. Ungvárról jelentik azt is a Lengyel Távirati Irodának, hogy az ungvári cseh rendőrhatalóságok a nyilvános helyiségek záróját este 6 órában állapították meg. Este 6 órától reggel 7-ig semmilyen vendéglő, kávéház vagy más nyilvános helyiség nem lehet nyitva.

Göring londoni útját cáfolják, de mégis előkészítik

Londonból jelentik: A *Daily Herald*, melynek híradását *Göring* londoni útjáról illetékes angol helyen megcáfolták, most azt írja, hogy *Hohenlohe* hercegnő szerdán Berlinbe utazott, hogy előkészítse *Göring* angliai útját. Tudvalevően *Hohenlohe* hercegnőnél szállt meg annakidején *Hitler* bizalmasa, *Wiedeman* kapitány és *Henlein* Konrád is londoni tartózkodása alatt.

Ejnye, Karácsony apó, sohasem láttam még ebben az időben. A maga nevénapjáig még hosszú az idő!

EGÉSZ ÉVRE ALKALMAZTAK AZ

AURORA

FIÓKJAI, HOGY AZ EGÉSZ ORSZÁGBAN OSZTOGASSAM. A MILLIÓKAT.

NOVEMBER 15-én lesz az I. osztály húzása. 20 nyeremény a 1.000.000 lel. 12 nyeremény a 200.000 lel. 76 nyeremény a 100.000 lel.

HELYI CIM: **BANCA UNION: Oradea Bd. Reg. Ferdinand 1.**

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900 féltre 450
negyedévre 225, egy hónapra 75 ft.
Magyarországon: Egész évre 50 P, féltre 25 P, negyedévre 15 P
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr. Sulyok István.**
Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

**HÁLAADÓ ISTENTISZTELETEK KÉL-
ÜNNEPLI AZ ORSZÁG MIHÁLY NAGY-
VAJDA NÉVNAPJÁT.** Bucurestiből jelentik.
Mihály nagyvajda névnapját november 8-án
az ország minden részében nagy ünnepséggel
és hálaadó istentiszteletek keretében ünneplik
meg. Bucurestiben a pátriárka fog ünnepi mi-
sét mondani a kormány valamennyi tagjának
jelenlétében, utána pedig a kormány tagjai,
élükön Miron Cristea pátriárkával, a királyi
palotában hódolatukat fogják kifejezni Mihály
nagyvajda előtt.

Eltemették dr. Rajka Lászlót. Kolozsvárról je-
lentik: Csütörtökön délután négy órakor a város
magyar társadalmának és a magyar tantestületek
osztálatlan részvételével helyezett örök nyugalomra
dr. Rajka Lászlót, a Marianum fiatalon
elhunyt tanárát. Holttisztát a köztemető halottas
kápolnájában ravatalozták fel. A koporsót való-
ságos virágdísz borította el. Az egyházi gyász-
szertartást dr. Boga Alajos kanonok végezte.
Kende János, Csörgő Benedek paptanárak,
Veres Ernő és Bálint József lelkészek szegéd-
letével. A koporsót vívó gyászkoosi a Marianum
és a piarista gimnázium növendékeinek sorfala
között haladt a sírhoz. A sírnál az egyházi szer-
tartás után Xántus János marianumi igazgató
mondott búcsúbeszédet a tanári kar és a növendé-
kek nevében. A Marianum volt növendékei ne-
vében Duducz Edith búcsuzott el megható sza-
vakkal az elhunyt tanártól. Tavaszy Sándor
dr. az EME nevében búcsuzott Rajka Lászlótól,
aki az egyik szakosztálynak hosszú ideig tit-
kára volt. Ilyén Gyula a „Társadalom” lérsz-
kör nevében vett búcsút Rajka László dr-tól.

**EMLEKIRATTAL FORDULTAK A KIRÁLYI
HELYTARTÓSÁGHOZ AZ ELBOCSÁTOTT KI-
SEBBSÉGI POSTÁSOK, VASUTASOK, VALA-
MINT VILLAMOSÜZEMI ALKALMAZOTTAK.**
Kolozsvárról jelentik: Negyven elbocsátott ki-
sebbségi vasutas, nyolcvan postás, a városi vil-
lamosmű, valamint a kolozsvári egyetemi kőműves
elbocsátott magyar alkalmazottai emlékirattal
fordultak Hodor Viktor dr. tartományi vezér-
bíróhoz. Az elbocsátott kisebbségi alkalmazottak
csaknem valamennyien nyelvvizsgán buktak meg
— s ezért kerültek ki hivatalukból. Emlékiratuk-
ban ezek a súlyos helyzetbe került alkalmazottak
most azt kérték Hodor Viktor dr. tartományi
vezérbírártól, járjon közbe érdekükbe, hogy állá-
sukat visszakapják, vagy legalább nyugdíjárú-
lékban részesüljenek. A postások küldöttsége kö-
zölte azt is, hogy miután meggyőződésük szerint
valamennyien bírják az állam nyelvét, hajlandók
újabb nyelvvizsgára állani. Hodor Viktor dr. a
legnagyobb megértéssel fogadta a panaszokat s
megígérte, hogy az illetékes hatóságoknál vala-
mennyiük érdekében közbenjár.

**NOVEMBER 15-TŐL KELL A NYUGDI-
JASOKNAK JELENTKEZNI.** Nagyvárad. Sa-
ját tud. Tegnap számunkban megírtuk, hogy a
nyugdíjasoknak és hadiözvegyeknek a nyugdíj-
könyv és állampolgársági bizonyítvány bemu-
tatásával e hó 15-ig jelentkezni kell a pénzügy-
igazgatóságon. A nyugdíjgyószálytól kapott
értesítéseink alapján közöljük, — hogy csak e
hó 15-től kezdve kell jelentkezni.

Vonatvezető halálgrúza a vagon kerék alá.
Temesvár. Saját tud. Billéd vasúti állomáson
halálos baleset történt. A Temesvárról Csanadra
haladó tehervonat Lorintz Péter nevű negy-
venöt éves vonatvezetője, amikor a vonat Billédre
érkezett, a még mozgásban lévő szerelvényről le-
ugrott. A vonatvezető tudta, hogy Billéden tolat-
nia kell a ugylátszik sietni akart a jelentéste-
lével, nehogy időt veszítsen. Az ugrásnál azonban
nyitott kabátja megakadt a vagon lépcsődeszká-
ján, a vonatvezető elbukott és a kerekek alá ke-
rült. A kerekek a jobbkezen és a fején mentek
keresztlül. A vonatvezető a helyezinen meghalt.

A nagyváradai bérlőközönség tájékoztatása.
Többek érdeklődésére közöljük, hogy a lakbér-
utáni 5 százalékos taxa az új közigazgatási tör-
vényben valójában szerepel s tudomásunk szerint
azt a város 1939 április 1-től be is szándékozik
vezetni. Mi azonban az új törvényszöveg dacára,
továbbra is azon a véleményen vagyunk, hogy ez
a taxa a lakbérket nem terhelheti. Ezen vélemé-
nyünk tudatában az idén is, mint 1936-ban, min-
den törvényes eszközt igénybe veszünk, hogy a
munkában levő s a közeljövőben megjelenő vég-
rehajtási utasítás tiszta helyzetet teremtsen. Ép-
pen azért az idén is memorandumot terjesztünk
a helyi kormányhoz, amelyet több ezer háló-
fog aláírt, s amelyet már napon belül aláírás
céljából kibocsátunk. Minden felvilágosítást di-
mentesen adunk. Bérlők Szövetsége, Nagyvárad,
Str. Rimandóczy 12.

**SZATMÁRON HALÁLOS ÁLDOZATA VAN A
TIFUSZNAK.** Szatmár. Saját tud. tól. Nem-
csak a megye egyes községeiben, hanem a város-
ban is, egyre nagyobb mértékben terjed a has-
tifusz. Különösen a külterületeken, ahol nincs víz-
vezeték és csatorna, jelentkeznek gyakran a veszé-
lyes betegség. Az Alba-Iulia utcában eddig három
halálos áldozata van a tifusznak. Tízennégy em-
bert beoltottak, sok beteget kórházba vittek. A
megyében Gyűrűs községet — mint jelentették —
a tifuszos megbetegedések miatt zár alá vették.
Mikola község egész lakosságát tifusz ellen beol-
tották.

SCHUTZ ANTAL DOGMATIKA

A katolikus hitgizságok
rendszere. Új, bővített
kiadás, két kötetben.
Fűtve 900 Lei és portó.

ELADTÁK A PILVAX KÁVÉHÁZAT.
Budapestről jelentik: A Belváros egykori hí-
res kávéháza, ahol a negyvennyolcas idők-
ben Petőfi, Jókai, Kossuth s a nagy idők
többi vezéralakjai gyűltek össze naponta, a
Pilvax kávéházat most eladták. A vételár
40.000 pengő (kb. 1.200.000 lei) volt. A Pil-
vaxba csendes óregrak, főleg nyugdíjasok
járnak ma s a környék kereskedői. Az egy-
kori forradalmi időknek nyoma se látszik
a mai csendes Pilvaxban.

Zürichi zárlat. Párizs 11.73 háromnegyed,
London 20.98 fél, Newyork 440.87, Brüsszel 74.55,
Miláno 23.20, Amszterdam 239.95, Berlin 176.35,
Prága 15.12, Varsó 82.85, Belgrád 10, Bucuresti
325.

Vasutikocsi a — levegőben

A hamburgi kikötőben készült ez az érdekes kép
— egy vasúti kocsi, amelyet Délamerikába
szállítanak, az óceánjáró tehergőzörsé való be-
hajózáskor a levegőbe emeltek, hogy a hajóra
tehesék.

**BESZÜNTETIK AZ EGYETEMEKEN A
FEBRUÁRI VIZSGASZAKOT.** Bucuresti. Sa-
ját tud. A bucuresti egyetemi tanács csütörtök-
ön elhatározta, hogy a februári vizsgaszakot
végérvényesen beszünteti.

**Egy nyugalmazott mozdonyvezető a szatmári
ügyvédi kamarába való felvételét kéri.** Saját tud.
Pélida nélkül álló beadvány érkezett a szatmári
ügyvédi kamarához. A beadványt Burian And-
rei nyugalmazott mozdonyvezető írta, aki különös
jogmagyarazással érvelve, az ügyvédi kamará-
ba való felvételét kérte. Burian ellen ügyírázat
miatt több eljárás indult, ezekben az ügyekben
azonban még nem hangzott el az ítélet. A moz-
donyvezető ugyanis formálisan képviselte a tör-
vény előtt a feleket és nem törődött a törvényes
következményekkel. Az ellene indult eljárásokat
most az ügyvédi kamarába való felvételével
akarja megakasztani. A kamarához intézett kér-
vényében Burian előadja, hogy mint nyugalma-
zott tisztviselő, az állami alkalmazottak fizetési
beosztásának kilencedik osztályába került, tehát
oda, ahol az állami ügyvédek vannak. Követke-
zőképpen ő a törvény előtt egyenlő egy állami
ügyvéddel. A törvényeket bármelyik „leendő kol-
legájánál” jobban tudja és így minden jogcime
meg van arra, hogy az ügyvédi kamarának tagja
lehessen. A kamara vezetősége a beadvány felett
még nem határozott. Megjegyezzük, hogy az orvo-
sok véleménye szerint Burian teljesen egészséges
ember.

**A BOLGÁR NEMZETI BANK FŐNÖKE-
NEK LÁTOGATÁSA BUCURESTIBEN.** Bucu-
resti. Saját tud. Csütörtökön Bucurestibe érke-
zett Bodjollof, a bulgár Nemzeti Bank kor-
mányzója. Kabinetfőnökjének kíséretében.

**Nagykereskedő, aki csak csunya elárusító-
nőket alkalmaz.** Newyorkból jelentik: Egyik
newyorki kereskedő minden eddigi szokással el-
lentében kizárólag csunya elárusító nőket vett
fel üzletébe. A kereskedő azzal indokolja eljá-
rását, hogy női vevői számára sokkal hízegőbb,
ha csunya elárusító nők szolgálják ki őket, mert
a vásárló hölgyek között ritkán akad csinos és
egyetlen csunya nő sem érzi jól magát, ha szép
kisasszonyok szolgálják ki. Newyork elárusító női
körében nagy felháborodást keltett ez az eljárás
és sok csinos elárusító nő attól retteget, hogy ál-
lását veszti, ha a csunya hölgyek pártfogójának
követői akadnak.

Hathónapi fogház az önbetörés miatt. Szat-
már. Saját tudósítónktól. Nemrég felülvé-
selt betörés történt Szatmáron. Ismeretlen tet-
tesek feltörték az erdői keskenyvágyányi vasu-
tának a Szamos hídfőnél álló jegypénztárát, ahon-
nan 12 ezer lei készpénzt és értékes vasúti jegye-
ket vittek el. A rendőrségnek egyre több bizonyít-
ék merült fel abban az irányban, hogy a jegy-
penztárnál önbetörés történt. Vallatni kezdték
Cardos Ioan tisztviselőt, a jegypénztár kezelő-
jét, aki a kereszkérdések sulya alatt megtörve
bevallotta, hogy a betörést ő követte el. Felfeszít-
tette a ablakokat, fejszével feltörte a szekrényt
és a vaskazettát, de sem pénzt, sem jegyet nem
vett magához. Ugyanis már hónapokkal azelőtt
hozzányult a vasut pénzéhez. Kártyázni kezdett
és a nagy veszteségek miatt tévedt rossz útra. —
Cardos a vasut szolgálatából azonnal elbocsátot-
ták. A törvényszék a megtévedt tisztviselőt hat-
hónapi fogházra ítélte. Az ítéletet most a felső
bíróóság is jóváhagyta.

**A nagyváradai Építőiparosok Szövetsége a
mai napon áthelyezte székhelyét Alexandri-utca
13. szám alá, a Katolikus Legényegylet volt he-
lyiségébe, ahol folyó hó 5-én, szombaton este
disznótörős vacsorát rendez. Úgy a tagokat, mint
azok vendégeit szívesen látják. Elnökeég.**

**Négy évi fegyházra ítélték egy gyilkos szol-
galegényt.** Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai
ítélőtábla büntetőtanácsa csütörtökön egész na-
por át tárgyalta Bogdán Károly Pacal község-
beli szolga gyilkosság perét. A gyilkosság előz-
ménye, mint annakidájén megírtuk, hogy 1937.
szeptember 12-éről 13-ra virradó éjszaka meg-
gyilkolta Balog János szolgatársát. A vereke-
dést megelőzőleg Balog János megverte Bogdán
édesanyját és hugát, Bogdán segítségükre siettek
és összeverekedett Balog Jánossal, akit a vere-
kedés hevében önvédelemből leütött és agyon-
vert. A tábla büntetőtanácsa, dr. Lammel Antal
ügyvéd védőbeszéde után, az enyhítő körülmé-
nyek figyelembevételével Bogdán Károlyt 4 évi
fegyházbüntetésre ítélte, amelybe beszámították
a vizsgálati fogságban eltöltött 1 év és gy hó-
napot.

Temetés Öv. Lőkésy Lidia Nagyváradon
50 éves korában meghalt. Temetése november hó
4-én volt a Rulikovszky-temetőbe. (Caritas.)

Letartóztattak egy hamis érettségi bizonyítvánnyal szélhámoskodó fiatalembert. Bucuresti. Saját tud. A Bucuresti rendőrség letartóztatott egy Ion Tanase nevű 24 éves szélhámost, mert házigazdájától egy rend ruhát lopott. Kiderült róla, hogy noha csak négy elemi végzettsége van, a chujj egyetem hamisított bizonyítványával jogvégzettnek adta ki magát s jelentkezett is vizsgára, állami hivatal elnyerésére.

Papana kapitány a fővárosba érkezett. Bucurestiből jelentik: Papana kapitány, aki legutóbb Miami közelében gépével lezuhant, tegnap Bucurestibe érkezett. Hír szerint Papana kapitány Amerikában maradt gépét eladják.

MEGRENDÍTŐ AUTÓSZERENCSETLENSÉG GALATI MELLETT. Galatzirol jelentik: Borzalmas szerencsétlenség történt tegnap a város közelében. A 173-as rendszámú autó, amelynek tulajdonosa Altonz Frankovics, kompon akart átkelni a Siret folyón. A komp felborult, az autó a benneülőkkel együtt a vízbe zuhant. A sofőr és Frankovics kiugrottak, de Frankovicsné és hat éves kisgyermekke a folyó sodrába került. Miután az esőzések következtében a folyó megáradt a hullámok elragadták az asszonyt és a gyermeket, akik a férj szemelátára a vízbe fulladtak.

A VILÁGÍTÁS NÉLKÜL VESZTEGLŐ TEHERAUTÓ SOROZATOS SÜLYOS ÖSZSZEÜTKÖZÉSEKET IDEZETT ELŐ. Brandenburgból jelentik: A berlin-hannoveri gépkocsiton csütörtök este egy gépkocsi belefutott egy világítás nélkül álló tehergépkocsiba. Az utasok közül Barci, a néptörvényszék főügyésze és Geibel első államügyész meghalt. A birodalmi ügyész, aki szintén a gépkocsiban foglalt helyet és a gépkocsivezető megsebesült. Egy másik gépkocsi női utasa is megsebesült, mert a kocsi belefutott az összeroncsolt autóba.

A VILLÁMVONAT MOZDONYVEZETŐJE LEALLITOTTA A HID KÖZEPÉN VONATAT ÉS A VÍZBE VETETTE MAGÁT. Koppenhágából jelentik: A Koppenhágából Aarhuson keresztül Struer felé tartó villámvasutat a tengeren átvezető hídon csütörtökön este hirtelen megállt. Az utasok kíváncsian néztek ki az ablakon, mi lehet az oka a hirtelen megállásnak, s azt látták, hogy a mozdonyvezető kiszáll a mozdonyból, át-mászik a hid korlátján és beleveti magát a tengerbe. Az öngyilkosság az utasok között nagy izgalmat keltett, de aztán a segédmozdonyvezető tovább vezette a vonatot. Az öngyilkos vonatvezető hosszú éveken át állott a dán államvasutak szolgálatában.

SPORTHIREK

A Román Kupa „tizenhatos döntőjének” sorsolása

Bucurestiből jelentik: A Román Kupa bizottság kisorsolta a Román Kupa következő fordulóját, amelyen már az A. osztályos csapatok is szerepelnek. A tizenhatos mérkőzés a következő: Rapid—Ripensia Bucurestiben, Kinizsi—Crişana Temesváron, Olympia—TMAC Szatmáron, Minerul—UDR Lupényban, DVA—Kolozsvári Victoria Galatin, Textila—Arad Glória Iaşiban, STB—Sportul Studentesc Bucurestiben, Craiovan—FC Carpati Craiovan, HTV—Lucefărul Nagyszébenben, CFR—Prahova Turnu Severinben, Franco Romana—(Törökvs—Mureş győztes) Nagyváradon vagy Marosvásárhelyen, Unirea Tricolor—Mihai Viteazul Bucurestiben, Cetatea Sucevei—Monitorul Oficial Suceavan, Oltul—Astra Moreni Sepsiszentgyörgyön.

UJ HÖLGYUSZÓ VILÁGREKORD. Amsterdamból jelentik: A holland Kint kisasszony 1 v. 135 mp. szenzációs eredménnyel új világrekordot szedett a 100 méteres hölgy hátuszásban.

ROMÁNIA RÉSZTVEZ AZ 1940-ES OLIMPIÁN. Bucuresti. Saját tud. A Román Olimpiai Bizottság bejelentette a Helsinkii — olimpián való részvételét. A bizottság nem jelöli meg, hogy románia versenyzői milyen versenyszámokban vesznek részt.

A Ferencváros labdarugó csapata Kassán. Budapestrol jelentik: A Ferencváros, Magyarorszag labdarugó bajnokcsapata, december 4-én, vagy 8-ikán Kassán szándékozik játszani. Már érintkezése is lépett a Kassai Atlétikai Klubbal és valószínű, hogy ugyanakkor különvonal is megy Kassára, amely a Ferencváros számos hívét viszi a Felvidék fővárosába. A lapok megemlítik, hogy az átcsatolással igen sok jó labdarugó csapat kerül át magyar területre, amelyekből európaihírű játékosok is kerültek ki. A magyar ökölvívó válogatott csapat novemberben megy Kassára, ahol egy felvidéki csapattal fog mérkőzni.

Ma szerencsém volt.

Jó üzleteket kötöttem.

— Akkor siess a

HIVATALOS SORSJEGYÁRUDA és a FALUSI POSTAHIVATALOK

elárusító helyeihez és

VÁSÁROLJ SORSJEGYET

AZ ÁLLAMI SORSJÁTÉKRA

ILYEN FORMÁN

kiegészítéd szerencsédet

mert november 15.-én, amikor

az I. osztály huzása lesz 20

darab 1.000.000 nyereménnyel,

meggazdagodhatsz.

COLECTURA OFICIALA
LA OFICILOR RURALE P. T. T.
 HELYI CIMA: **Bd. Regele Ferdinand 11.**

Felborult a béke a temesvári vendéglőipar kollektívszerződése körül

A munkaügyi felügyelőség, vagy a bíróság illetékes?

Temesvár. Saját tud. A vendéglőiparban keletkezett konfliktus még nem nyert elintéztést, sőt erős bonyodalomra vezetett. Jelentettük, hogy a vendéglőipari munkaadók a kollektívszerződés felbontását kövölték. A szerződést még 1933-ban kötötték s azóta, megfelelő módosításokkal, több ízben meghosszabbították. A munkaadók szerint, mivel a legutóbb az ítéltábla mellett működő döntőbírószakta szabta meg, hogy a szerződés érvénye 1938 november 1-éig terjed, ennek hatálya minden körülmények között lejárt. A pincérek szindikátusa ezzel szemben hangoztatja, hogy a szerződést egy hónappal a lejártá előtt kellett volna felmondani, ellenkező esetben annak hatálya önmagától egy újabb évre terjed. A felmondásról szóló intézkedésről a szerződés maga is gondoskodik és azt a döntőbírószakta sem változtatja meg.

Ezt az álláspontot — így mondják — igazolja az is, hogy amikor a munkaadók két héttel a szerződés lejártá előtt a felbontást bejelentették

P. Hitter József S. J.:

Spanyol tűztenger

Nincs Európában ország, hol ezetöbb aktuális tással jelentkezzenek a katolizmusnak lét kérdéssel összefüggő problémái, mint Spanyol országban! Olasz legiók és német különítmények állnak ott szemben szovjet hadosztagokkal, öt nemzet bombavető dűbörögnek a spanyol városok és falvak felett, népek szabad csapatai harcolnak egymás ellen mindkét oldalon: valamért... A küzdelem látszólagos megoldása — nagyhatalmi érdekek összecsapása és szinte politika-alatti erőszakszítás — könnyen elskiklást enged tévmagyarázatok felé. Az olasz, francia, angol, német, szovjet-országi érdekek robbannak össze spanyol földön: a Földközi-tengerért, a földközitengeri hatalmi egyensúlyért — ez a látszat!

A spanyolok háborúja ez? Miért szenved a spanyol nép öt nagyhatalom légbombáinak és gránátjainak tűztengerében? Mi ég ama apokaliptikus tűztenger lángjaiban? — Erről szól a „Spanyol tűztenger”!

Ara kartonkötésben 60 lef és portó

a munkakamarának, de ott a bejelentést nem fogadták el és leszögezték, hogy a szerződés automatikusan meghosszabbítást nyert egy további évre.

A munkaadók, többek közt, a céltörvény rendelkezéseire is utalnak és kihangsúlyozzák, hogy nincs is kivétel kollektívszerződést kötniök, mivel a pincér-szindikátus a törvényben előírt átvezetést még nem ejtette meg.

A pincérszervezet ezzel szemben azt vitatja, hogy két hónap leforgása alatt kell csak átállatnia és még akkor is, ha ezt nem tenné meg, jogosult lesz kollektívszerződést kötni, ha tagjai egyévesen mellette állanak.

EGYÉNI MEGALLAPODÁSOKAT AKARNAK KÖTNI A MUNKAADÓK

A munkaadók egyébként a szerződést máris érvénytelennek tekintik és üzeneként igyekeznek külön-külön megállapodásokat kötni pincérekkel. Erre a pincérszervezet most köriratot intézett tagjaihoz s közölte, hogy a szervezet jog szerint fennáll és a kollektívszerződés is jogerős. Ennek igazolására közölte a munkakamara átiratát is, amelyben az leszögezi, hogy visszautasította a szerződés felbontását jelentő bejelentést. A pincérszervezet felszólítja tagjait, hogy semmiképpen külön megállapodásokat ne kössenek és bérlésállításhoz bele ne egyezzenek. Egyébként a szervezet beadvánnyal fordult a munkaügyi felügyelőséghez.

A temesvári vendéglőiparban, értesülésünk szerint, hetvennél több a munkanélküli pincér. A szervezet szerint azonban valamennyien szolidarisak a munkában álló alkalmazottakkal. A munkaadók viszont azt hangoztatják, hogy amennyiben a pincérek nem ismerik el, hogy a szerződés lejárt, csakis a bírósághoz fordulhatnak a kérdés tisztázására, ennek a döntésnek pedig nyugodtan elébenéznek, mert igazuk tudatában vannak.

Mozgósínházak műsora:

APOLLÓ: „1918. KITÜRT A BÉKE.” Főszerepben: Spencer Tracy, Gladys George.

CORSÓ: „A MÉRÉG.” Főszerepben: Charles Boyer.

DORIAN: „BULU”, A FEHÉR TIGRIS. A maláji dzsungel filmje. Vadászat — vadfogás.

KÖZGAZDASÁG

Az új repülőbélyegtörvény és a bélyegtörvény alkalmazása

Mikor tartozik a kereskedő és iparos számlát adni? Módosította-e a repülőbélyegtörvény a régi bélyegtörvényt?

Nagyvárad. Saját tud. Ismeretes, hogy a pénzügyminisztérium utasította a pénzügyigazgatóságokat, hogy a vállalatoknál ellenőrizzék azt, hogy a cégek a bélyegtörvény bélyeg- és illetékszabályainak eleget tettek-e. Ezzel a rendelkezéssel csaknem egyidejűleg jelent meg a Hivatalos Lap október 21-iki számában a repülőbélyegtörvény módosítása és sokan összefüggésbe hozzák az előbb említett 301.391 számú pénzügyminiszteri körrendeletet a bélyegtörvény módosításával. Az új bélyegtörvény ugyanis úgy rendelkezik, hogy a kereskedők és iparosok magánosoknak teljesített eladásai után számlát tartoznak adni, ha az ügylet értéke nagyobb, mint 5000 lei. A bélyegtörvény 14. szakaszának 12. paragrafus 2. bekezdése szerint a számla kiállítása csak akkor kötelező, ha az ügylet kereskedők és iparosok között, tehát egymás közt jön létre, kérdés, tartozik-e a kereskedő számlát kiállítani magános személy számára, ha a vétel értéke az 5000 leit meghaladja? Ha például egy magános a szücsnél 10.000 leies bundát vesz, tartozik-e a szücs számlát kibocsátani?

Az új bélyegtörvény említett intézkedésének nem lehetett az a szándéka, hogy az 1927. évi bélyeg- és illetéktörvényt módosítsa, csupán az aviatikai alapot akarta növelni és rendszabályokat létesíteni arra nézve, hogy az aviatikai illetékek beszedése megtörténjen. Nem lehet ezen az intención túlmenő szándékot imputálni a repülőbélyegtörvénynek és mondhatjuk, hogy a pénzügyigazgatósági ellenőrzés tekintetében továbbra is a bélyegtörvény 14. szakaszának 13. paragrafus 2. bekezdése marad érvényben, tehát a pénzügyi ellenőrök a számla létezését csak akkor kutathatják, ha az ügylet kereskedők és iparosok egymás közötti adásvétele. Dacára ennek, a jövőben ki kell állítani számlát az 5000 leien felüli, magánosok részére történt ügyleteknél, de annak létezése csak az aviatikai alap ellenőrére tartozik.

Visszont a kereskedők és iparosok egymás közötti ügyleténél kötelező marad a számla kiállítása még akkor is, ha az érték 5000 leien alul marad, de az ilyen számlára nem jön repülőbélyeg.

Itt jegyezzük meg, hogy érvényben van a bélyegtörvény 14. szak. 13. pontjának utolsó bekezdése, amely szerint a kereskedő és iparos a kiállítástól számított két évig köteles megőrizni az általa kiállított, vagy általa átvett számlát.

Felmerült az a kérdés, hogy a kereskedő vagy iparos által eszközölt adásvétel után 2,7 százalékos adásvételi illeték fizetendő-e? E tekintetben a bélyegtörvény 15. szakaszának 8. pontja — amely ezen ingó adásvételi illetékről beszél — az a) pontban határozottan kiveszi, a 14. szakasz 13. pontjában említett kereskedelmi ügyleteket, tehát nincsen olyan magyarázatnak helye, amely szerint akár kereskedők és iparosok egymás közt, akár ezeknek magánosokkal létrejött adásvételi ügyletek után, a 2,7 százalékos illeték fizetendő volna, mivel az csak a magánosok ügyleteire, tehát az úgynevezett magánjogi ügyletekre vonatkozik. A kereskedő és iparos a 2,7 százalékos ingó adásvételi illetéket még akkor sem tartozik lefizetni, ha ténylegesen írásos szerződést létesített az adásvételről, vagyis szabályszerű kölcsönösen aláírt kötelezet, mert ilyen kötelezettség a bélyegtörvényből nem tűnik ki. A bélyegtörvény 75. szak. 11. bekezdése, a kihágásokat részletezve, csak azt a kereskedőt bünteti, aki nem bocsát ki számlát, noha arra köteles lenne, vagy vásárolt árut számla nélkül, noha az eladások számlát kellene adnia. Tehát a szank-

ciók részénél sem beszél a bélyegtörvény kötelező okirat kiállításáról. Az azóta megjelent módosítások sem tartalmaznak ilyen kötelezettséget.

Természetesen mindez arra az esetre vonatkozik, ha egyszerű kereskedelmi adásvételről van szó. Egyéb ügyletek után a kereskedő is tartozik a bélyegilletéket leróni. A most megjelent 301.391. számú körrendelet azt szorgalmazza, hogy vajjon a cégek az „egyéb” ilyen ügyletek után lerótták-e az illetéket. Ilyen ügyletek: bérlet, albérlet, pénzkölcsön,

bizományi szerződés, stb. Nagyváradra is megérkezett az a körrendelet, amely szerint december 1-ig nem vesznek fel jegyzőkönyvet azért, mert a kereskedő nem róta le valamely ügylet utáni illetékét, tehát ezen időpontig a kereskedőknek módjukban áll könyveléseik revideálására. (326.860. számú miniszteri körrendelet.)

Más az aviatikai bélyeg pótlásának ügye. Az új aviatikai törvény október 13-án jelent meg, tehát ezen naptól kezdve alkalmazandó például a számlákra 3 ezrelékes bélyeg. Amíg a közönség kellően tanulmányozta az új törvényt, napok, sőt hetek teltek el. Ezért a Nemzeti Aviatikai Alap igazgatósága november hó 15-ig adott haladékat a repülőbélyegeket pótlására, így tehát ezen idő előtt annak ellenőrzése sem történik meg. Természetesen csak 1938. október 13-tól lerótt repülőbélyegeket kell revideálni.

Még megemlítjük a Nemzeti Repülő Alap legújabb magyarázatát, amely szerint a számlákra 3 ezrelékes bélyeg jár, de állami szállításoknál a számla repülőbélyege 4 ezrelékes. Mezőgazdasági cikkek eladásánál a számlákra 3 ezrelékes repülőbélyeg jár.

Csak megfelelő szakmai képzettséggel lehet valaki kereskedő

Ui szigorú feltételekhez kötik a cégbejegyzést

Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztériumban befejezéshez közelednek a cégbejegyzésekről szóló törvénytervezet előkészítő munkálatai. A tervezet célja az eddig kiszivárgott hírek szerint mindenekelőtt az, hogy megfelelő kiválasztást alkalmazzon azok között, akik kereskedői vagy ipari pályára akarnak menni. Ezért a jövőben azok, akik akár egyéni, akár társas céget, vagy részvénytársaságot akarnak bejegyezteni a céghivatalnál, előzetes engedélyt kell értenyerniük. Az engedély elnyerése érdekében a követező iratokat kell benyújtani: Annak igazolását a bünygi nyilvántartótól, hogy a kérvényező nem büntetett előéletű. Igazolványt a kereskedelmi és iparkamarától, amelyből kitűnik, hogy a kérvényező megfelelő gyakorlattal rendelkezik abban a szakmában, amelybe cégét be akarja jegyeztetni. Igazolást arról, hogy milyen volt a kérvényező erkölcsi magatartása és tevékenysége abban az időben, amikor még régebben bejegyzett céggel rendelkezett. Ezekon kívül a kérvényező meg kell feleljen a törvényben előírt többi követezőselekedetnek is.

Semmiestre sem kaphatnak engedélyt azok, akiknek nincs elemi iskolai végzettségű és elegendő gyakorlatuk a vonatkozó szakmában, valamint azok sem, akiket lopásért, csempészésért, hitelezési csalásért, hatósági pecsét letévesztésért, hamis tanúságért vagy államellenes és a jelenleg fennálló rend elleni tevékenységért elítéltek. — Ugyanez vonatkozik azokra, akiket család bukásért, tisztességtelen versenyért, spekulációért, devizakihágásért, vagy más kereskedelmi törvénybe ütköző cselekedetért elítéltek. Ugyanezeknek a feltételeknek kell eleget tenniük a vállalatok megbízottainak, fiókvezetőinek, a részvénytársaságok igazgatóinak, a társaságok tagjainak azért, hogy a kereskedelem erkölcsi színvonalának emelkedése bekövetkezhesen. Új rendelkezés az is, amelynek értelmében a nem rehabilitált és csődbejutott kereskedők feleségei kereskedelmet nem üzhetnek.

Kivételt képeznek azok a román kereskedők, akik eddig falun működtek és a városban akarnak üzletet nyitni, a mezőgazdák, a vándorkereske-

dők és azok, akik mezőgazdasági termékeket árusítanak. Ezek felmentést kaphatnak a kereskedelmi kamara véleményezése alapján az engedély megszerzése alól, a nemzetgazdasági minisztériumtól.

A fenti feltételeknek a kereskedők működésük egész ideje alatt meg kell feleljenek, mert ellenkező esetben engedélyüket hivatalból visszavonják.

Rendkívül lényeges és meglepetést keltő rendelkezése a törvénytervezetnek az a szakasza, amelynek értelmében a törvény életbelépésekor már működő vállalkozók is meg kell feleljenek a fenti feltételeknek és abban az esetben, ha ezeknek nem felelnek meg, eljárnak ellenük.

Az engedély megszerzésével kapcsolatban egy másik lényeges intézkedés az, hogy a kereskedelmi kamarák felülvizsgálják az alakítandó cég létezésének hasznosságát, szükségességét és a kérvényezőnek igazolnia kell azt, hogy életképes lesz a vállalkozás. A kamara ezekre a kérdésekre vonatkozóan véleményezést ad és ezt a véleményezést el kell juttatni a kamara kormánybiztosához, aki azt magáévá teszi, vagy elutasítja. Az utóbbi esetben a kérvényt a nemzetgazdasági minisztériumhoz küldik fel, amely azt egy speciális bizottság elé terjeszti.

A tervezet szerint azokat, akik úgy folytatnak kereskedelmet, hogy a törvény intézkedéseinek nem tesznek eleget, pénzbírsággal és elzárással sújtják. A nemzetgazdasági minisztérium a törvénytervezetet eljuttatta véleményezés végett a kereskedelmi és iparkamarák szövetségéhez, valamint több szakmai szervezethez. Ezek véleményének beérkezése után a tervezetet felülvizsgálat végett Mitita Constantinescu nemzetgazdasági miniszter elé terjesztik.

FIZETIK AZ ÁLLAMI KÖTVÉNYEK SZELVÉNYEIT. Bucurestiből jelentik: A Nemzeti Bank megkezdte a román kötvények november 1-én lejárt szelvényeinek kifizetését. Ezuttal az 1920. évi 5 százalékos feloldott kötvények, az 1922. évi 5 százalékos kisajátítási kötvények, az 1922. évi 5 százalékos „perpetua” és 1934. évi 4 és félszázalékos „funding” kötvények szelvényei kerülnek sorra.

A szövetkezetek végrehajtási kedvezménye nem alkotmányellenes. Bucurestiből jelentik: Ismeretes, hogy az 1935. április 6-iki szövetkezeti törvény végrehajtási kedvezményt ad a szövetkezeteknek, többek között mentesítvén azokat az ingatlanárverésekre megállapított adósságok alól. Egyik népbank ezt a rendelkezést, vagyis a szövetkezeti törvény 196. szakaszát alkotmányellenesség címén támadta meg a semmitől kezdve. Az indoklás az, hogy az alkotmányban lefektetett egyenlőségi elv ellen van, hogy egyik hitelezőnek több joga legyen, mint a másoknak. A semmitől kezdve egyesített tagozata Radulescu Andrei főelnök elnöklétével foglalkozott az ügyről és kimondotta, hogy a szövetkezeti törvény 196. szakaszának 12. bekezdése nem alkotmányellenes.

Possonyi László:

Üldözni fognak titeket

Egy francia fiatalember és egy orosz asszony szerelme: ez a témája Possonyi László könyvének. De nem a megszokott szerelmi történetről van itt szó: két világ, keresztény Európa és pogány Szovjet utköznek össze ebben a tragikus vonalomban, hagyományok válnak értelmetlenekké és jelszavak céltalannak, hogy ebből a megdöbbentő összeomlásból, a szenvedésnek ebből a feneketlen éjszakaijából a megtisztulásra éretten kerüljön ki a két szerencsétlen ember.

Újvári kiadás. Ára szép vászonkötésben 202 Ft.

RADIÓ

VASÁRNAP, NOVEMBER 6.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 9.55 Istentisztelet közvetítése. Majd: Felolvasás. 13.15 Hírek közvetítése. 13.15 A Dinicu-zenekar hangversenyének közvetítése. A hangverseny szünetében körülbelül 14.10 Hírek adása. 15.40 Vidám műsor. 19. Időszervi anyagok. 19.17 Szórakoztató zene közvetítése. 20. Felolvasás. 21. A hétről. 21.10 Színmű közvetítése. 22. Hírek közvetítése. 22.10 A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése. 23. Sporthíreknek adása. 23.15-24. Gramofonlemez közvetítése. Majd: Hírek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 9.40 Hírek. 10-10.55 Görög katolikus szentmise. A szentbeszédet Balogh Bálint mondja. 11-11.55 Református istentisztelet. Prédikál: Hetessy Kálmán dr. 12-13.15 Egyházi ének és szentbeszéd a Szent Domonkos-rendi templomból. A szentbeszédet P. Badalik Bertalan O. P. tartományfőnök mondja. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Operaházi zenekar. 14. Hírek. 15. Egészségügyi Kalendárium. 15.15 Lemezek. 16. Gazdáknak. 16.45 BSzKRt-zenekar. 17.30 „A tanyavilág népe”. Előadás. 18. Hírek. 18.10 Cigányzene. 19. „Rákóczi ruszinjai a világháborúban”. Előadás hanglemekkel. 19.30 Énekszámok. 20. Hírek. 20.10 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.25 A rádió szalonzenekara. 21. Sporthírek. 21.10 „Juhász Pétör legendája”. Hangjáték. 22.50 Hírek. 23.15 Hanglemmek. 23.30 Hírek német és olasz nyelven. 24. Hírek angol és francia nyelven. 24.10 Cigányzene 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

HÉTFŐ, NOVEMBER 7.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó. 12. Kísérleti adás lemezek. Utána: Hírek. 13. Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 18. Kísérleti adás gramofonlemezeken. 19. Időszervi anyagok. 19.15 Dalok. 19.35 Angol kürtiszó. Gaubert: Román. Roder: Román rapszódia. 19.50 Felolvasás. 20.05 A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése. 21.10 Felolvasás. Majd: a Ihsodorescu-négyes hangversenyének közvetítése. 22. Hírek. 22.20 Munteanu énekesnő hangverseny. 22.45 Gramofonlemez közvetítése. 23. Hírek. 23.15 Vendéglői zene. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11. Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 Cigányzene. 13.30 Hírek. 14.30 Pontos időjelzés. 14.30 Az 1. honvédegyezred zenekara. 15.35 Hírek. 16. Árfolyamhírek. 17.15 Időszervi felolvasás. 17.45 Pontos időjelzés. 18. „A Felvidék”. Előadás. 18.30 Énekszámok. 18.50 Tóth Árpád-émléket. 19.40 Zongorasámok. 20. Hírek. 20.10 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.25 Magyar nóták. 21. Helyes magyar kiejtés. 21.30 Hírek és közlés az esti holdfogyatkozásról. 21.50 Operaházi zenekar. 23. Hírek. 23.10 Hanglemmek. 23.30 Hírek német és olasz nyelven. 24. Hírek angol és francia nyelven. 24.10 Szalonötös. 1.05 Közlés a holdfogyatkozásról. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

KEDD, NOVEMBER 8.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó. 12. Kísérleti adás lemezek. Utána: Hírek. 13. Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 18. Kísérleti műsor gramofonlemezeken. 19. Műszaki üzenetek. 19.17 Zenei csevegés. 20. Felolvasás. 20.15 Ünnepi hangverseny Ötfelesége Mihály trónörökös Gyulafehérvár nagyvadjája tiszteletére. Hanglemmek. 20.50 Felolvasás. 21.05 Enescu: II. szvit; Két román rapszódia. 22. Hírek. 23.15 Táncczene. 23. Hírek. 23.15 Vendéglői zene. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11. Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 A rádió szalonzenekara. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.35 Hírek. 16. Árfolyamhírek. 17.10 Asszonyok tanácsadója. 17.45 Pontos időjelzés. 18. „Apró szivességek”. Csevegés. 18.30 Magyar nóták zongorán. 18.50 Időszervi tanács. 19.20 Hanglemmek. 19.30 „Helyes magyar kiejtés”. 20. Hírek. 20.10 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.25 Országos Postászenekar. 21.30 Külügyi negyedóra. 21.45 Cigányzene. 22.35 Hírek. 23. Dalok zongorakísérettel. 23.30 Hírek német és olasz nyelven. 23.40 Állástalan Zenészek Szímfesztivál. 24. Hírek angol és francia nyelven. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

SZERDA, NOVEMBER 9.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó. 12. Kísérleti adás lemezek. Utána: Hírek. 13. Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-

állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 17. Kísérleti műsor gramofonlemezeken. 19.15 Szórakoztató anyagok. 19.17 Katonazene. 20. Zenei történeti csevegés hangpéldákkal. 20.45 Carmen zenekar. 21.15 Felolvasás. 21.30 Delavranca zongoraművész hangversenyének közvetítése. A hangverseny szünetében: Hírek. 22.15 Kabarélemez. 23. Hírek. 23.15 Vendéglői zene. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11. Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 Énekszámok zongorakísérettel. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Hanglemmek. 15.35 Hírek. 16. Árfolyamhírek. 17.15 Diáklőle. 17.45 Pontos időjelzés. 18. Időszervi felolvasás. 18.30 Cigányzene. 19. „Slovák-e Kassa környéke?”. Előadás. 19.57 „Helyes magyar kiejtés”. 20. Hírek. 20.10 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.25 A rádió szalonzenekara. 21. Hírek. 21.10 Közvetítés a Városi Színházról: „Cigányszerelm”. Operett. 22.10 Hírek. 23.35 Hírek német és olasz nyelven. 24.30 Hírek angol és francia nyelven. 24.40 Cigányzene 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

CSDORTOR, NOVEMBER 10.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó. 12. Kísérleti adás lemezek. Utána: Hírek. 13. Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 18. Gyermekek. 19. Időszervi anyag. 19.15 A Sibiceanu táncczene hangversenyének közvetítése. 20.35 Folescu basszus hangversenyének közvetítése. 21. A Filharmonikus hangversenyének ismertetése. 21.15 A Filharmonikus hangversenyének közvetítése. A hangverseny szünetében: Hírek. 23. Gramofonlemez. Majd: Hírek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11. Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 Rendőrzene. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.35 Hírek. 16. Árfolyamhírek. 17.15 Vízvár Mariska előadása. 17.45 Pontos időjelzés. 18. Gazdáknak. 18.30 Az Operaházi Zenekar. 19. Helyes magyar kiejtés. 19.30 „Női játékok a Felvidéken”. Előadás. 20. Hírek. 20.10 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.25 Cigányzene. 21. „Krasznaborka büszke vára”. Történelmi legenda. 22.20 Hanglemmek. 22.40 Hírek. 23. Griez: c-moll szonáta hegedűre és zongorára. 23.30 Hírek

német és olasz nyelven. 23.45 A rádió szalonzenekara. 24. Hírek angol és francia nyelven. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.

PÉNTEK, NOVEMBER 11.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 12. Kísérleti adás lemezek. Utána: Hírek. 13. Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 18. Kísérleti műsor gramofonlemezeken. 19. Időszervi anyag. 19.15 Felolvasás. 20. Anghel énekesnő. 20.15 Felolvasás. 20.35 Operaelőadás közvetítése az Operaházból. Majd: Hírek közvetítése németül és franciául.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11. Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 Ének és hegedűszámok. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 A rádió szalonzenekara. 15.35 Hírek. 16. Árfolyamhírek. 17.15 Diáklőle. 17.45 Pontos időjelzés. 18. „A fényképezés száz esztendeje”. Előadás. 18.25 Sportközlemények. 18.30 Zongorasámok. 19.10 „A magyar szellem Középkorában”. Aradi Zsolt előadása. 19.30 Cigányzene. 20. Hírek. 20.10 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.52 Helyes magyar kiejtés. 21. A lengyel rádió ünnepi műsora a lengyel függetlenség huszadik évfordulóján. 22.05 Hírek. 22.30 A 2. honvédegyezred zenekara. 23. Időjárásjelentés. 23.30 Hírek német és olasz nyelven. 23.40 Olasz dalok hanglemmezről. 24. Hírek angol és francia nyelven. 24.10 Hanglemmek. 1.05 Hírek külföldre.

SZOMBAT, NOVEMBER 12.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 12. Kísérleti adás lemezek. Utána: Hírek. 13. Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15. Hírek. 16.45 Előadás. 18.15 Az öröm és munkaszervezet órája. 19.15 Felolvasás. 20.15 Mandolinzenekar. 20.40 Lengyel dalok. 21. Üzenetek. 21.15 Táncczene. 22. Hírek. 22.15 Táncczene lemezekről. 23. Hírek. 23.15 Vendéglői zene. Majd: Hírek közvetítése külföldre németül és franciául.

Budapest I. 7.45 Torna. Utána: Gramofon. 8.20 Étrend. 11. Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Déli harangszó. 13.05 Cigányzene. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Hanglemmek. 15.35 Hírek. 16. Árfolyamhírek. 17.15 Mesék. 17.45 Pontos időjelzés. 18. Előadás. 18.35 „Mit üzen a rádió?”. 19. Magyar nóták cigányzenekísérettel. 19.30 Helyes magyar kiejtés. 20. Hírek. 20.15 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 20.30 „Aranyzsiget”. Színpadi ballada. 22.35 Hírek. 23. Hanglemmek. 23.30 Hírek német és olasz nyelven. 23.40 Az Operaházi Zenekar. 24. Hírek angol és francia nyelven. 1.05 Hírek külföldre.

**A háború időrcnyomása után
AA MILLIÓK SZÉP REMÉNYE,
amely teljességbe megy a
MERCUR**

egész országban mindenütt
található elárúsító helyeinél
vásárolj sorsjeggyel.

Az Állami Sorsjáték új terve
4 nyereményt a 6 millió és 70
nyereményt a 1 millió értékben
irányoz elő

Már az 1. osztály, amelynek
húzása november 15.-én lesz,
a játékosok között 20 darab, 1
millió nyereményt
oszt szét.

MERCUR

HELYI CÍM **BANCA DACIA** Béal Regele Ferdinánd 9.

LEGUJABB

A csehországi új határok biztosítása

**A horogkeresztes jelvényt engedélyezték Szlovákiában.
A felvidékiek új lapja Budapesten**

Belgrádból jelentik: A *Politika* jelentése szerint a cseh határok végleges megvonása után Csehszlovákiának 9 és félmillió lakosa lesz. Prágai beavatott körökben kijelentették a lap tudósítója előtt, hogy a cseh diplomáciának most már az lesz a legfontosabb feladata, hogy megkapja az új határok biztosítását.

Pozsonyból jelentik: A szlovák kormány engedélyezte a német párt új jelvényét, mely magában foglalja a horogkeresztet. Ilyképpen a horogkeresztet most lehet először hivatalos engedély alapján viselni Szlovákiában.

Budapestről jelentik: Az *Új Nemzedék* értesülése szerint a legrövidebb időn belül új lap indul a felvidéki magyarság részére *Jaross Andor* irányításával. Hír szerint a *Prágai Magyar Hírlap* megszűnik és helyette Budapesten jelenik meg a napokban a *Felvidéki Magyar Hírlap*, a felvidéki magyarság új lapja. A lap főszerkesztője a felvidéki magyar újságíró társadalom egyik reprezentatív tagja lesz. Hír szerint a kormány egyik lapja megszűnik és helyette jelenik meg az új napilap.

Az arab felkelők vezére nyílt levelet intézett Amerika vezető férfiaihoz

Ha Amerika a palesztinai kérdésbe tovább is beavatkozik, az arabok bojkottálják az amerikai árukat

Jeruzsálemből jelentik: Arif Abdul Rozik, az arab felkelők vezére, nyílt levelet intézett *Roosevelthez, Hullhoz és Grant szenátorhoz.* A nyílt levél hangoztatja, hogy Amerika a zsidó propaganda hálójába került. Mint katoná — írja Arif Abdul Rozik, — kijelenti, hogy Palesztina az araboké és ezután is azoké lesz. Sem a cionizmus, sem Anglia nem fog Palesztina földről egy talpalatnyi földet sem megkapni, míg egy arab is életben van. Palesztina kicsi a zsi-

dókérdés megoldására. Amerika viszont elég nagy arra, hogy megvissa kapuit azok előtt, akikkel együttérez. Az arabok nem kérnek amerikai segítséget, csak azt kérik, hogy ne avatkozzék bele a palesztinai kérdésbe. Ha beavatkozását Amerika továbbra is folytatja, az arabok nem vásárolnak többé amerikai árut Palesztinában, lerombolják az amerikai épületeket és elkobozzák az amerikai tulajdonokat.

A román sajtó fővárosi lapjainak állásfoglalása a ruszinszkói határrendezés kérdésében

Bucuresti. Saját tud. Az *Universul* ma első oldalán cikket közöl a „Bécsi verdikt” címmel, amelynek egyes részei szóról-szóra egyeznek a *Timpul*, *Curentul* és a többi lapok e kérdésben írt cikkeivel. Különösen egyezik az a rész, mely a Romániából Csehszlovákiába irányuló átjáró-forgalom biztosításának szükségességére vonatkozik.

— Ha tárgyilagosan vizsgáljuk a bécsi verdiktet, — írja az *Universul*, — lehetetlen megállapítani milyen vezérelvek vezették a döntőbírákat? A néprajzi elvet, amelyre Csehszlovákia feláldozásánál hivatkoztak, nem tartották tiszteletben Bécsben. Ungvár és Munkács lakosságának többsége nem magyar, hanem rutén és zsidó s e városoknak Magyarország számára való átengedése a legnehezebb helyzetet teremti, úgy e vidékek élmezése, mint pedig az árucere tekintetében. Azzal, hogy kiamputáljanak életképességeket, magát veszélyeztetik a bécsi verdikt. Ezt az igazságtalanságot csak úgy lehetne helyreigazítani, ha valamilyen határrezsimet állapítanak meg, hasonló ahhoz, ami most Csehszlovákia és a Németországnak átengedett szudéta vidékek között létesült, vagy ami meg van a Németor-

szág, Svájc és a Franciaországhoz tartozó szomszédos vidékek között. Ez azonban még nem lenne elég. Az új területek ura, Magyarország, ne okozzon semmiféle nehézséget Csehszlovákiának, ellenkezőleg: Magyarországot kötelezni kell Csehszlovákia vitathatatlan érdekében, hogy biztosítson neki szabad átjáró-forgalmat, ami nélkül Csehszlovákia egész gazdasági élete, de különösen a Kárpátalját, veszélyeztetve volna.

— A döntőbírák igazságot szolgáltatottak akkor, mikor meghagyták a területi összekötést Románia és Csehszlovákia között, de ha e tekintetben kielégítettnek tekinthetjük is Románia érdekeit, vannak jelek, amelyekből arra lehet következtetni, hogy új tények vannak előkészületben Csehszlovákia területe ellen. Ugy látszik, hogy az egyes, zavarosban hallászik bizonyos befejezett tények elé akarják állítani a világot, abban a reményben, hogy majd csak eltűrik. De tudják meg ezek, hogy Csehszlovákia határai most már véglegesek, mert a müncheni garancia lehetetlenné teszi, hogy ilyen zavaró törekvések ne váltsanak ki azonnali ellenhatást. Másrészt magának Berlinnek kötelessége, hogy ne tűrjön semmiféle kísérle-

tet, bárki részéről jönne is, amely a bécsi határozat megdöntésére irányulna.

A *Curentul* épígy aggódik a rutének sorsa iránt.

— Sürgősen tenni kell valamit értük, — írja. — A Romániából Prágába és Pozsonyba irányított áruknak egy átmenő forgalmi rezsimje Magyarországon át elkerülhetetlenül szükséges. A román kormány nemcsak a legnagyobb érdeklődéssel figyeli a helyzet fejleményeit, nehogy meglepjék az események, hanem tudatában lévén a Ruténföldön lakó románok érdekeinek, közbe is fog esetleg lépni az ottani románok érdekeinek védelmére és azért, hogy keresztülvigye a hatalmak müncheni egyezményének tiszteletbentartását.

A *Timpul* így ír: Ungvár és Munkács elvesztésével a Kárpátalja minden vasúti összeköttetést elvesztett Szlovákiával és Csehszlovággal. Ezen segíteni kell.

Laval volt miniszterelnök ismét működésbe lépett a francia belpolitikában

Párizsból jelentik: *Jacque Bardoux-t*, a *Jour* főmunkatársát az időközi szenátori választásokon megválasztották. Ennek nemcsak azért tulajdonítanak fontosságot, mert a választás újabb bizonyítéka a közhangulat jobboldalra való eltolódásának, hanem azért is, mert *Laval* volt miniszterelnök, aki a népfront uralomra jutása óta visszavonult a közéleti szerepléstől, ezen a választáson újra megjelent a politikai küzdőtérre és tevékenyen támogatta *Bardoux*-t.

Laval kiáltványt is intézett a kerület választóihoz és abban kijelentette, hogy kilép a visszavonultságából és teljesíti kötelességét. Véget kell vetni — úgymond — annak a demagogiának, mely Franciaországot az örvény szélére sodorta.

Apróhirdetések

<p>Lakás szavanként 3 lei</p> <p>Kiadó udvari lakás: 2 szoba, előszoba, konyha, kamara, november 1-től Nagyvárad, Str. Bratianu 61. szám.</p> <p>Kiadó azonnal egy különbejárta udvari hutorozott szoba, fürdőszobával. Nagyvárad, Str. Avescu 37. szám.</p> <p>Kiadó egy utcai szoba azonnal. Cím: Nagyvárad, Str. Andrei Muresan 3.</p> <p>2 szobás komfortos lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Str. Ingusta No. 26.</p> <p>2 szobás előszobás lakás azonnal kiadó. Nagyvárad, Str. Barierj 5. szám. Pogány-telep.</p> <p>Ujjonan festett 2 szobás, egészséges udvari lakás azonnal kiadó. Nagyvárad, Str. Axente Sever 13. szám.</p> <p>Kiadó utcai kétszobás lakás mellékhelyiségekkel — december 1-re. Vajna, Nagyvárad, Str. General Holban 22. szám.</p>	<p>Adás-vétel szavanként 3 lei</p> <p>Kisebb Zefir kályhat megvételre keresek. Nagyvárad, Str. A. Treb. Laurian 18. szám.</p> <p>Egy fűszerüzlet berendezés eladó. Nagyvárad, Str. Nicolae Zsiga 50. sz.</p> <p>Télikabát jó állapotban 13—16 éves fiúnak eladó. — Nagyvárad, Str. Ciordasiu No. 21.</p> <p>Eladó 4 szobás villa, Nagyvárad, Str. Sinaia 4. szám Kováts.</p> <p>Veszek mindenféle papírt és könyveket, ruhaneműt és ócskaolmit. Hívásra házhoz megyek. — Klein Dezső, Nagyvárad, Str. Budai Deleanu 2. szám.</p> <p>Singer bobbín szabógépet adok női varrógépet. Nagyvárad, „Mercur”, Strada Nicolae Jorga 25. szám.</p> <p>2 darab vaskályha eladó. Nagyvárad, Str. Pasteur 37.</p> <p>PUHA CLMOT állandóan vesz a Szent László-nyomda r. l. Oradea.</p>
---	---